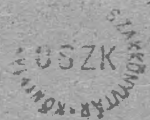

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

KÜLFÖLDI SZEMLE

TARTALOM

A könyvtárügy állami és társadalmi irányítása, könyvtári törvények	643-646
Könyvtári kiadványok	646
Központi katalógusok, mintakatalógusok	646-648
Egyesületek, Konferenciák	648
Oktatás	648-649
Általános helyzetkép	650-652
Egyetemi könyvtárak	652-653
Szakkönyvtárak	653-654
Közművelődési könyvtárak	655
Iskolai és gyermekkönyvtárak	656-657
Kórházi könyvtárak	657-658
Könyvtárépítés, Műszaki fejlesztés	658-659
Könyvtárszervezés, ésszerűsítés	659-661
Könyvegészségügy	661-662
Könyvtárhasználat, olvasáselemzés	662-666
Kölcsönzés	666-673
Tájékoztató munka	674-678
Könyvkiadás, Könyvkereskedelem	679
Könyvtártudományi fordítások jegyzéke	681

KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI
ÉS MÓDSZERTANI
KÖZPONT

BUDAPEST

7. ÉVFOLYAM

10. SZÁM

1961

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

KÜLFÖLDI SZEMLE

KIADJA

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

7.évf.

1961.

10.sz.

A KÖNYVTÁRÜGY ÁLLAMI ÉS TÁRSADALMI IRÁNYÍTÁSA KÖNYVTÁRI TÖRVÉNYEK

A DÁN KÖNYVTÁRI TÖRVÉNYRŐL

NIELSEN, Torben: Caractère et bases de la nouvelle loi danoise sur les bibliothèques publiques. [Suivi de:] Loi relative aux bibliothèques publiques. = B.Bibl.Fr. 6.ann. 1961. 6.no. 267-277 p. Az új dán közművelődési könyvtári törvény jellegzetessége és előzményei.

törvényt francia fordításban.*

A dán cikkiró a törvény kapcsán ismerteti a dán közművelődési könyvtárügyet, párhuzamot von közte és a francia közművelődési könyvtárügy között, s végül közli a dán

Az országban 91 városi és 1261 vidéki közművelődési könyvtár van. Ezekben összesen 6 544 365 könyv áll a felnőtt olvasók, 3 212 265 könyv a gyermek-olvasók rendelkezésére. A beiratkozott olvasók száma: 658 143 felnőtt és 443 582 gyermek. - Az 1959/60-as költségvetési évben a felnőtt olvasók összesen 17 757 298 kötetet, a gyermek-olvasók összesen 10 647 948 kötetet kölcsönöztek ki. A könyvtáraknak 1959/60-ban összesen 45 248 784 dán korona hitel állt rendelkezésére, ebből az összegből 15 735 135 dán korona volt az állami szubvenció. 169 községnek nincs közművelődési könyvtára.

Az első dán közművelődési könyvtári törvény 1920-ban kelt, az utolsó 1959-ben. Cikkiró szerint a dán könyvtárügy legszembevetőbb vonása, hogy a különböző típusba tartozó könyvtárak egyetlen egységes rendszert alkotnak. Az egység azonban nem adminisztratív, mint Franciaországban, hanem funkcionális. Adminisztratív szempontból dualizmus van: a közművelődési könyvtárakat külön felügyelőség irányítja, míg az egyetemi, nemzeti, tudományos könyvtárak a királyi könyvtár irányítása alá tartoznak. Mind a két könyvtári típusnak megvannak a saját problémái, a közös adminisztráció erőszakolt lenne.

*A törvény teljes szövegét magyar fordításban a Könyvtári Figyelő 1959. évi 9. számában (30-37. p.) közöltük.

Franciaországban a városi könyvtárak egy része tekintélyes multra tekinthet vissza s állománya révén közelebb áll a tudományos könyvtárhoz. A kis Dániában a szellemi élet még sokkal inkább a fővárosban koncentráldott, mint Franciaországban, s így a közművelődési könyvtárakat ugyszólván a semmiből kellett létrehívni. Előnyük, hogy nevelő feladatuknak szentelhetik magukat, nem terheli munkájukat régi állomány. A tudományos kutatókat vidéken a jól kiépített könyvtárközi kölcsönzés látja el.

A jelenlegi dán közművelődési könyvtári rendszer a mult század végén alakult ki. A XVIII. század filantróp mozgalmai, majd az 1848-as demokratikus mozgalmak is számos népkönyvtárat hvtak létre, ezek nagy része azonban viszonylag rövid életű volt s a század végén jóformán a nulla pontról kellett mindent elkezdni. Az új közművelődési könyvtárak kiépítése az angol-amerikai példák nyomán haladt, míg a tudományos könyvtárak inkább kontinentális hagyományokra épültek. A két nagy könyvtári csoport a sok tekintetben különböző könyvtári technika ellenére is kitünően együtt tud működni.

A dán közművelődési törvényben is, akárcsak a dán közigazgatásban, erős helyi autonómia érvényesül. A községek féltékenyen őrködnek, hogy a kormányzat beavatkozása autonómiájukba mérsékelt maradjon. Viszont a túl kicsiny községek nem elég erősek könyvtár felállítására és fenntartására. Ezért mégis csak szükségük van az állam támogatására. Az állam a szubvenciót a helyi hitelek arányában adja. A támogatás fejében törvényben kiköti bizonyos normák betartását s a felügyeletet a főfelügyelőség útján gyakorolja. Ez a főfelügyelőség azonban igen tapintatosan gyakorolja hatalmát, s inkább bátorit és tanácsokat ad, semmint felügyel a szó hagyományos értelmében.

Az természetes, hogy a kis községi könyvtárak az igényeknek saját keretükben csak korlátozott mértékben tudnak eleget tenni. Munkájukat a központi könyvtárak egészítik ki. 33 ilyen könyvtár van az országban, a nagyobb városokban, ahol ezek a városi könyvtár funkcióját is betöltik. A központi könyvtárak közvetítenek - a könyvtárközi kölcsönzés útján - a kis közművelődési könyvtárak és a nagy tudományos könyvtárak közt. A muzeális könyveken kívül elvben minden könyv minden könyvtárban megkapható. A központi könyvtárak másik fontos funkciója letéti állományuknak bibliobuszok útján való forgalmazása. A bibliobusz egyéni kölcsönzést nem végez, hanem a vidéki könyvtáraknak hordja szét letéti állományát. A kölcsönzést a helyi megbízott - az esetek 90 %-ában a tanító - végzi.

Az állami szubvenció a községi hiteleknek kb. a felét teszi ki. A könyvtárak közötti megegyezés alapján az összes szubvenciók 2,5 %-át a közös vállalkozások - nyomtatott katalógus-cédulák, közös köteteket - finanszírozására tartják vissza.

A nyugati demokráciának kétségtelenül megvan az a hátránya, hogy a szabadság és az egyenlőség gyakran ellentétben van egymással. Az a dán lakos, aki olyan falu-

** Dánia területe: 43 043 km², lakosainak száma: 4 466 000.

ban lakik, amely nem határozta el közművelődési könyvtár felállítását, hátrányos helyzetben van a könyvtárral rendelkező község lakosával szemben. Igaz viszont, hogy kevés a könyvtár nélküli községek száma. - Az állam eddig nem irta elő kötelezőleg könyvtár felállítását a községek számára. Az 1959-es törvény azonban kiköti, hogy köteles az a község könyvtárat felállítani, amelyben az ilyen irányú kérést a választók legalább 10 %-a aláírta. Több község is társulhat közös könyvtár felállítására. E rendelkezés következményeit még nem ismerjük.

Cikkiró ezután megpróbálja - természetesen áltaiánosítva - azt vizsgálni, milyen célok lelkesítették a közművelődési könyvtárügy irányítóit. A múlt század végének uttörői - nagyrészt pedagógusok - népnevelői munkának tekintették feladatukat. Azok a népkönyvtárak, amelyek már akkor is megvoltak, inkább csak szórakoztató olvasmányokat nyújtottak s így nem töltötték be népnevelő feladatukat. Ezért az első könyvtáros-generáció, a népművelés uttörői bizonyos gyanakvással viseltettek a szépirodalommal szemben. Az újabb könyvtáros-generáció nem osztja ezt az ellenszenvet. Sokat közülük éppen az irodalom szeretete vonz erre a pályára. Ezek megértették, hogy az irodalmi művek legalább annyira nevelik az embereket, mint a népszerű tudományos művek. - Másrészt viszont az is megfigyelhető, hogy ma már, egyfelől a társadalmi fejlődés, másfelől maguknak a könyvtáraknak fejlődése odavezetett, hogy e közművelődési könyvtárakat igen differenciált közönség látogatja, s hogy e könyvtárakban gazdag dokumentációs anyag áll rendelkezésükre, amely nemcsak általános művelődésükhöz nyújt anyagot, hanem ki-ki megtalálja a saját szakmájában való tökéletesedéshez szükséges szakanyagot.

A közművelődési könyvtári törvényt a parlament csaknem egyhanguan fogadta el. Voltak természetesen viták is vele kapcsolatban, de sem politikai, sem egyházi oldalról nincsenek ellenzói. A sajtóban néha hallatszanak olyan hangok, hogy az adófizető polgároknak az ő pénzükből fenntartott könyvtárban joguk van olyan könyveket olvasni, amelyet akarnak, tehát tagadják a könyvtáros illetékességét a könyvek kiválasztásában. A törvény a gyarapításra vonatkozóan azt mondja, hogy a közművelődési könyvtárnak kézikönyveket, az általános műveltséget szolgáló műveket, tudománynépszerűsítő műveket és értékes irodalmi műveket kell tartalmaznia.

A dán könyvtárügy francia szemlélői bizonyos szkepticizmussal viseltetnek a közművelődési könyvtár civilizációs áldásait illetően. Az kétségtelen - mondja a cikkiró, - hogy a mai dán könyvtárosok nem tekintik magukat olyan értelemben nevelőknek, mint nagyapáik. Tudják, hogy az ember az olvasással nem lesz jobbá, hogy sokaknál az olvasás csak rosszul megemésztett ismerethalmazra vezet. Mégis, senki sem gondol többé arra, hogy visszafelé menjen a megkezdett úton. A könyvtáros említett kételyei ellenére is erejének teljes bevetésével igyekszik minden embernek megadni a lehetőséget, hogy olvashasson. A beszélőgépek és képek korszakában a könyv az elmélyült gondolkodás egyik legfontosabb eszköze. (MÁ)

TÁRSADALMI MUNKÁSOK A SZOVJET KÖNYVTÁRAKBAN

A szovjet könyvtárak munkájában mindjobban térít hódít a társadalmi aktivisták közreműködése. Szinte minden létrehozták már a könyvtári tanácsokat, melyek többnyire lelkes könyvbarátokból állnak. Moszkvában, Leningrádban, Kemerovóban és más megyeszékhelyeken, de egy sor járásban és faluban is, olyan könyvtárakat nyitottak, ahol a munkát teljes egészében a társadalmi aktivisták látják el. (Bibliotekar /Moszkva/. 1961. 10. no. 3. p.)

gü nemzetközi szövetségekkel, illetve a szakmai nemzetközi szövetségekkel való együttműködését. A következő rész az IFLA költségvetésével és a kezelésében lévő különböző alapokkal foglalkozik. A legvégén az IFLA kiadói tevékenységét mutatja be, felsorolva az általa közreadott négytelle kiadványt.

A tájékoztató függelékben közli az IFLA alapszabályainak szövegét, a tagegyesületek jegyzékét, az IFLA kiadványainak listáját és végül a Sevsmadíj odaítélésére vonatkozó feltételeket.

Mezhdunarodnaja federacija bibliotecznuh aszszociacij. Moszkva, 1959. 51 p. /Mezhdunarodnie kulturnie organizacii/.

KÖNYVTÁRI KIADVÁNYOK

SZOVJET KIADVÁNY AZ IFLA-RÓL

A moszkvai Külföldi Irodalom Állami Könyvtára Nemzetközi Kulturális Szervezetek címen sorozatot indított a nemzetközi könyvtári, bibliográfiai és más kulturális szervezetek ismertetésére. A sorozat első füzeté a Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetségét (IFLA) mutatja be.

A tájékoztató az IFLA történetének rövid vázolója után szól az IFLA tagjairól, az eddig megtartott kongresszusokról, illetve az IFLA tanácsának minden évben kötelezően megtartandó üléséről. Ezután ismerteti az IFLA vezető szervezetét, tehát az IFLA tanácsát és végrehajtó irodáját. Ezt követően az ismertetés bemutatja az IFLA bizottságait és szekcióit, vázolja az IFLA nemzetközi kapcsolatait és ezen belül az általános jelle-

A SZOVJET KÖNYVTÁRÜGY ISMERTETÉSE CSEHSZLOVÁKIÁBAN

Csehszlovákia Állami Könyvtárának Központi Tudományos-Módszertani Kabinetje terjedelmes cikkgyűjteményt adott közre cseh fordításban a különböző szovjet forrásokból merített cikkekből Szovjet könyvtárügy címen. A kiadvány terjedelme 378 lap, és a következő öt főrészről áll:

1. A szovjet könyvtárügy szervezete;
2. Olvasószolgálat;
3. Könyvpropaganda;
4. A katalógusrendszer kiépítése;
5. A könyvtár bibliográfiai munkája.

A fentiekből látható, hogy a gyűjtemény lényegében felöleli a szovjet könyvtárügyi elmélet és gyakorlat valamennyi alapvető kérdését és ismerteti azt a lendületes munkát, amelyet a szovjet könyvtárak főleg az SZKP XX. kongresszusa után kifejtettek. /Ctenár. 1961. 13. roč. 11. no. 243. p./

KÖZPONTI KATALÓGUSOK MINTAKATALÓGUSOK

MEGJELENT AZ IFJUSÁGI IRODALOM SZLOVÁKIAI MINTAKATALÓGUSA

ŠTEFÁNIK J.: Vyšiel II. zväzok Vzorového katalogu literatury pre mládež. - Citatel'. 10.roč. 1961. 11.no. 507-510. p.

Megjelent a szlovákiai közművelődési könyvtárak mintakatalógusának II. kötete.

1959. derekán látott napvilágot A szlovákiai közművelődési könyvtárak mintakatalógusának I. kötete. (Vzorový katalog pre ľudové knižnice na Slovensku, Zv. I. Martin, 1959.) Ez a mű 1316 ismeretterjesztő és 1270 szépirodalmi mű címlírását, tehát összesen 2586 címet tartalmaz a szlovák és a cseh irodalomból egyaránt. E mintakatalógus II. kötete 1961. augusztusában jelent meg, s az ifjúsági irodalmat öleli fel.

A mintakatalógus 336 ismeretterjesztő és 549 szépirodalmi mű, tehát együttesen 885 alapvető könyv cimleírását adja.

A Mintakatalógus nemcsak a könyvtári dolgozók belső szükségleteit szolgálja, hanem az olvasók számára is jó segédeszköz a könyvek önálló kiválasztásához. Az egyes művek cimleírását annotáció egészíti ki.

A Mintakatalógus az alábbi négy korosztály szerint csoportosítja az anyagot:

- a. 7 évnél fiatalabb olvasók,
- b. 8-10 éves olvasók,
- c. 11-15 éves olvasók,
- d. 15 évnél idősebb olvasók.

A Mintakatalógusba tulnyomórészt az 1956. év után közreadott könyveket vették fel. A katalógus készítésénél nagy súlyt helyeztek a politikai és ideológiai szempontból fontos ismeretterjesztő könyvekre.

A Mintakatalógus I. kötetében az anyag szakcsoportosítására a Tropovszkij által módosított és a csehszlovák viszonyokra alkalmazott Egyetemes Tizedes Osztályozást használták fel. Az ifjúsági olvasóknak szóló Mintakatalógus számára azonban az ETO nem volt alkalmas, s ezért pl. az első korosztály részére a szakcsoportosítás kialakításánál az olvasók specifikus lelki alkatából és a számukra közreadott könyvek jellegéből kellett kiindulni; a második és harmadik korosztály számára szóló könyveknél már fokozatosan érvényre jutott a tartalmi és tárgyi szempont, míg végül a negyedik korosztálynál alkalmazni lehetett az ETO leszükkített sémáját. Ez egyben átmenetet jelent a felnőttek mintakatalógusának osztályozásához.

A Mintakatalógus szerzői nagy súlyt helyeznek a mutatókra. Különös jelentősége van az olvasók érdeklődési köre szerinti és a matematikai, illetve műfaji mutatóknak. Rá kell mutatni arra, hogy a Mintakatalógus kiűső kiállítása színvonalas, a betűk nagysága a különböző korosztályok szerint változik. Az első korosztály számára készült cimleírásokat illusztrációk egészítik ki. (PS)

NÉMET ORIENTALIA KÖZPONTI KATALÓGUS

Az NDK és az NSZK orientalista könyvtárosai 1961 július 11-12-én a hal-lei Egyetemi Könyvtárban megtárgyalták a németországi orientalia kéziratok katalógusának kérdéseit. Az orientalia központi katalógusának kérdésével kapcsolatban az értekezlet a periodikusan megjelenő nyomtatott katalógus helyett - szakemberek hiányában - a cédulakatalógus formája mellett döntött. (Nachr. Wiss. Bibl. DDR. 7. Jg. 1961. 7. no. 78-79. p.)

MEGJELENT AZ USA 1300 KÖNYVTÁRÁNAK ÉS LEVÉLTÁRÁNAK ÖSSZESÍTETT KÉZIRATKATALÓGUSA

Amint már a Könyvtári Figyelő 1959. 8. sz.-ban (30-32. p.) erre vonatkozóan részletes beszámolót közöltünk, a Council of Library Resources kétszázezer dolláros segílyt juttatott a Library of Congressnek a kéziratgyűjtemények Országos Központi Katalógusa munkálatainak megkezdésére. A munka eredményeként nemrégiben megjelent az USA levéltárainak és kéziratgyűjteményeinek kalauza. (A Guide to

Archives and Manuscripts in the United States 1961. Yale University Press, New Haven, Conn., XXIII. 775 p.) A kiadvány a közönség rendelkezésére álló valamennyi amerikai levéltári anyag és kézirat jegyzékét adja. A felsorolt és ismertetett anyag mintegy 1300 lelőhelyről származik, - s bár akad közte nagy számmal még középkori, arab, babilóniai, assziri, keleti s egyéb kézirat is, java része mégis az Amerikai Egyesült Államok történetével függ össze.

A kiadvány az egyes államok, az államokon belül a városok betürendjében sorolja fel az intézményeket; az intézmények archiválás, illetve kéziratok anvagá-

nak felsorolása - az egyes történelmi korok szakok, személyek, gyűjtők, illetve szervezetek szerint - csak mennyiségileg történik; ahol a felsorolt anyag bővebb leírása is rendelkezésre áll, ott utalás történik az ezt tartalmazó forrásműre. A magánkézben lévő ilyen jellegű anyag nem foglaltatik a Kalauzban. Van olyan intézmény (Mount Holly, N.J.), amely mindössze 2, de van olyan is (Kongresszusi Könyvtár), amely 15 700 000 tétellel szerepel a kiadványban.

A 132 lap terjedelmű mutató neveket, szervezeteket és a szövegben megjelent tárgyköröket tartalmazza. (Information Bulletin L.C., 20. vol. 1961. 17. no. 238-239. p.)

EGYESÜLETEK. KONFERENCIÁK

Az Unesco főigazgatója, Vittorino Veronese, egészségi okokból visszalépett tisztségétől. A főigazgatói teendőket a legközelebbi, 1962-es általános konferenciáig René Mahieu látja el. (Börsenblatt (Leipzig), 128. Jg. 1961. 46. no. 682. p.),

AZ UNESCO 1962. ÉVI KONFERENCIÁI AZ ARAB, A LATIN-AMERIKAI ÉS AZ EGYENLÍTŐ-AFRIKAI ÁLLAMOKBAN

Az Unesco 1962-ben konferenciát rendez az arab államok számára a bibliográfia, a dokumentáció és a kiadványcsere kérdéseiről.

Ugyancsak 1962-ben a latin-amerikai államok számára is konferenciát rendez, ahol az egyetemi könyvtárak fejlődését fogják megvitatni.

Végül - szintén 1962-ben - Egyenlítő-Afrikában is regionális konferenciát rendez, a közművelődési könyvtárak fejlesztésének és a könyvtárépítés kérdéseinek megbeszélésére. (Chronique de l'Unesco, 7. vol. 1961. 3. no. 104. p.)

BULGÁRIÁT AZ IFLA-BAN AZ ÚJ KÖNYVTÁROS SZEKCIÓ KÉPVISELI

Bulgáriát 1957. óta a szófiai Nemzeti Könyvtár képviselte az IFLA-ban. 1961-től kezdve az IFLA kollektív tagjává az Oktatás- és Művelődésügyi Dolgozók Szakszervezete Központi Bizottságának kebelén belül létesített könyvtáros szekció lett. Ennek a szekciónak két osztálya van: a tudományos, illetve közművelődési könyvtárak osztálya. (Bibliotekar (Szófia) 1961. 1. no. 9-12. p.)

OKTATÁS

LENGYEL ISKOLAI KÖNYVTÁROSOK SZEMINÁRIUMA

A Lengyel Pedagógusok Szövetségének Könyvtári Szakosztálya 1961. augusztusában rendezte meg Gdanskban III., immár hagyományos kéthetes nyári könyvtárosképző tanfolyamát. A tanfolyamon az iskolai, a főiskolai és egyéb oktatási intézmények könyvtárainak dolgozói vettek részt.

A tanterv 85 órájából 42 órát fordítottak gyakorlati szemináriumi munkára. A résztvevő-

ket a következő három csoportba osztották:
1. elemi iskolai könyvtárosok,
2. a pedagógiai és tanárképző iskolák könyvtárainak dolgozói,
3. a közép- és felsőfoku szakiskolák könyvtárosai.

A napirend a következőképpen alakult: délelőtt 1-2, legfeljebb 2-4 óra szakelőadás, az aznapra előírányzott témakörből; az előadásokat kb. 2 órás beható vita követte, ahol csoportonként megfogalmazták a kérdéssel összefüggő javaslatokat és észrevételeket.

Ezt az anyagot az egyes csoportok képviselői előadták a délutáni órákban tartott közös ülésen, megtéve a csoport észrevételeit és javaslatait. Vita után az előadó összefoglalta a témáról mondottakat és válaszolt a felvetett kérdésekre, javaslatokra.

A III. nyári tanfolyamon megvitatásra kerültek a tanulóifjúság és a pedagógusok olvasásának égető kérdései, az ismeretterjesztő irodalom problémái, az iskolai könyvtárnak a műszaki kultúra fejlesztésében való részvétele, az ország ezeréves fennállásának évfordulója alkalmából rendezendő ünnepség-sorozatra való felkészülés. Végül beszéltek a könyveknek és az időszaki kiadványoknak a cserkészcsapatok munkájában való felhasználásáról és a tanulók szakszűzális nevelésével kapcsolatos kérdésekről. (Bibliotekarz. 28. rok. 1961. lo.no. 312-313.p.)

A KÖNYVTÁROSKÉPZÉS JÖVŐJE AZ USA-BAN

Az USA művelődésügyi minisztériuma könyvtárügyi osztályának és a Western Reserve University Könyvtártudományi Főiskolájának együttes rendezésében 1962 áprilisában Clevelandban (Ohio) szemináriumot tartanak "A könyvtárosképzés jövője" tárgykörben. A szeminárium keretében főleg azt a kérdést fogják megvizsgálni, milyen változtatások válnak az amerikai könyvtárosiskolák könyvtárosképző és kutató programjában szükségessé azoknak a változásoknak következményeképpen, amelyek Amerikában demográfiai, szociális és gazdasági téren várhatók. A szeminárium munkája azokra az értekezésekre támaszkodik, amelyek a Library Trends 1961 július - októberi számában "The future of library service" (A könyvtári munka jövője) összefoglaló címen megjelentek. (Unesco B. Libr. 15. vol. 1961. 5. no. 295. p.)

TIZENÖTÉVES A FINN KÖNYVTÁROSKÉPZŐ FŐISKOLA

Ezelőtt 15 éve kezdte meg működését az egy-évfolyamos finn Könyvtárosképző Főiskola a Társadalomtudományi Főiskola keretében. Ez alatt az idő alatt összesen 398 személy szerzett itt könyvtárosi oklevelet. A kikerült növendékek mintegy 80%-a, összesen 336 személy működik könyvtárosként, 62 személy más területen (tanító, háziasszony stb.) helyezkedett el. A könyvtárosok kb. háromnegyed része, azaz 263 személy közművelődési könyvtárban, a többi pedig egyetemi, illetve tudományos könyvtárban dolgozik. 127 könyvtáros Helsinkiben, a többi vidéken helyezkedett el. (Kirjastolehti. 54. vol. 1961. 8. no. 219-223.p.)

BOLGÁR KÖNYVTÁRSZAKOS HALLGATÓK NYÁRI TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSA CSEHSZLOVÁKIÁBAN

A tanév befejezése után a szófiai Állami Könyvtárosképző Főiskola 16 hallgatója és egy előadója 14 napos tanulmányi kirándulást tett Csehszlovákia könyvtáraiba. (A látogatás a Bulgária és Csehszlovákia közötti kulturális egyezmény keretében ment végbe.) A fő cél a közművelődési könyvtárak tanulmányozása volt. Utjuk során meglátogatták Prágát, Karlovy Varyt, Mariánske Láznět, Brünnt és Pozsonyt.

Prágában három napig tanulmányozták a Városi Könyvtár munkáját és bibliobusz segítségével meglátogattak néhány fiókkönyvtárat is. Brűnnt és Pozsonyban a Városi és az Egyetemi Könyvtárba látogattak el. Nagy elismerést váltott ki a vendégekből a kitüntetett Karlovy Vary-i Városi Könyvtár. Végül, nagyon hasznos tapasztalatcserét folytattak a prágai Egyetem könyvtáros szakának hallgatóival és tanáraival. (Bibliotekar (Szófia). 8. god. 1961. no. 43-44. p.)

KÖNYVTÁROS-GYAKORNOKKÉPZÉS FINNORSZÁGBAN

A finnországi Társadalomtudományi Főiskola keretében működő Könyvtárosképző Főiskolára jelentkezőknek legalább 6 hónapos (napi 5-7 munkórás) könyvtárosi gyakorlatot kell felmutatniuk. Az Állami Könyvtárügyi Hivatal 28 olyan közművelődési könyvtárnak engedélyezte gyakornokok felvételét, melyek megfelelnek a gyakornok-foglalkoztatás követelményeinek: megfelelő, szakképzett személyzettel rendelkeznek, - megfelelő helyiségek vannak és - sokféle területen sokoldalú könyvtári tevékenységet folytatnak. (Kirjastolehti. 54. vol. 1961. 8. no. 224-225. p.)

A KÖNYVTÁROSKÉPZÉS FÜZETEI

c. sorozatban megjelent legújabb kiadványok

- HARSÁNYI István: A könyvtáros nevelőmunkája. Bp. 1961. 216 p. (17,- Ft.)
HORVÁTH Magda: A cimleírás alapjai. Bp. 1961. 303 p. (25,- Ft.)
HORVÁTH Tibor: Könyvismeret. A történelmi kutatás és tájékoztatás segédkönyvei. Bp. 1961. 43 p. (2,40 Ft.)
Kultura. Kulturális forradalom. Bp. 1962. 28 p. (1,70 Ft.)
A Magyar Szocialista Munkáspárt művelődéspolitikájának irányelvei. Bp. 1962. 52 p. (3,10 Ft.)
POLÓNYI Péter: Könyvismeret. Irodalomtudomány, nyelvtudomány, szépirodalom. Bp. 1961. 157 p. (9,60 Ft.)

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

A SZOVJETUNIÓ KÖNYVTÁRÜGYE AZ UNESCO STATISZTIKA TÜKRÉBEN

F 2540. RABINOVICS, M.: Meggyőző számok.
(Übeditel'nie cifrú). = 'Bibliotekar'.
(Moszkva). 1961. 9.no. 60.p.

Egy kis könyvecske fekszik előttiünk. Címe:

Alapvető tények és számok.* Kiadója az

Unesco. A könyv az ENSZ-hez tartozó több tucat államra vonatkozó adatokat tartalmaz. A száraz számoszlopok és statisztikai táblázatok mögött - az összeállítók akaratától függetlenül - kirajzolódik annak a gigantikus kulturális forradalomnak a képe, amely a Szovjetunióban és más szocialista országokban ment végbe.

Valamely ország általános kulturális színvonalának igen jellemző mutatója az ország könyvtárainak száma és a közreadott könyvek mennyisége. Az Unesco táblázatait vizsgálva, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy azokban az országokban, amelyek csak nem rég szabadultak az imperializmus igája alól, igen kevés a könyvtár. Ugyanakkor a népi demokratikus országokban rohamosan növekszik mind a könyvtárak, mind a könyvek száma.

Az Amerikai Egyesült Államokban mindössze egy nemzeti könyvtár van, 11 411 000 kötetnyi állománnyal (Angliában három nemzeti könyvtár van, együttes állományuk 9 millió könyv.) A Szovjetunióban (az Unesco 1958. évi adatai szerint) 16 nemzeti könyvtár működik; ezeknek állománya 56 400 000 könyv. (Megjegyzendő, hogy az állományra vonatkozó adatokat a kézikönyv összeállítói 15 könyvtárra vonatkoztatva adták meg).

A Szovjetunióban tizszer több szakkönyvtár van, mint az Amerikai Egyesült Államokban (54 772 szakkönyvtár, szemben az 5000 szakkönyvtárral). Jóval előbbre van a Szovjetunió az iskolai könyvtárak tekintetében is. Az USA-ban 57 520 iskolai könyvtárat számlálnak, 126 915 000 könyvvel. A Szovjetunióban 190 266 iskolai könyvtár működik (tehát az előbbinél háromszorosan több), s ezekben 257 424 000 (vagyis az előbbinél kétszer több) könyv van.

Különösen szemléltetőek az un. általános (nyilvános) könyvtárakra, tehát az olyan könyvtári intézményekre vonatkozó adatok, mint amilyenek a Szovjetunióban a népművelési intézmények hálózatának könyvtárai. Arról nem is beszélünk, hogy milyen elvi különbség van az olvasószolgálat minőségében, a lakosságnak a könyvtárak használatára való nevelésében. Nézzük csupán az Unesco számadatait: az Amerikai Egyesült Államok "általános" könyvtárainak száma 7871, e könyvtárak állománya 200 millió könyv; a Szovjetunióban a közművelődési könyvtárak száma 137 609 (tehát majdnem hússzor több, mint az USA-ban!), a könyvek száma pedig 752 604 000 - vagy-

* Basic facts and figures. Paris. 1961. UNESCO.

is három és félszeresen több, mint az Amerikai Egyesült Államok általános könyvtárainak állománya. Ezekhez a számokhoz nem kell kommentár. A számok mögött az az általános könyvszeretet és az olvasás iránti vonzódás rejlik, amely minden, a Szovjetunióba érkező külföldit meglep.

A Szovjetunió első helyen áll a világban a könyvkiadás terén is. Az Unesco adatai szerint 1959-ben a Szovjetunióban 69 072 művet adtak ki, ami a világ könyvtér-mésének 21 %-át teszi ki. Itt figyelembe kell vennünk, hogy a Szovjetunió lakosságának száma a föld lakosságának mindössze 7 %-át teszi ki. A szóbanforgó évben (1959-ben) az Amerikai Egyesült Államokban 14 876 művet adtak közre (ugyanakkor Nagybritanniában 26 690 művet).

A Szovjetunióban közreadott könyvek között igen nagy számban vannak idegen nyelvről fordított művek. Az 1959. évben 4 457 művet fordítottak le. A tőkés országok ezen a téren is jelentősen lemaradnak: az Amerikai Egyesült Államokban ez alatt az idő alatt 952 könyvet, Angliában 870 művet fordítottak. Ez kevesebb, mint az olyan kis tőkés országokban, mint pl. Svédország (ahol 1036 művet fordítottak). A szocialista országok jóval több könyvet fordítanak idegen nyelvről, mint az USA. Így pl. Csehszlovákiában 1460 művet, Romániában 1116 könyvet stb. fordítottak le. Nem rossz illusztráció ez a "vasfüggöny"-ről szóló mesékhez!

Van a kézikönyvnek egy olyan fejezete is, hogy "Az 1958-ban leggyakrabban fordított szerzők...". Az első hat név közül négy Oroszországhoz tartozik. Az első helyen Lenin neve áll. Lenin műveit 209 ízben fordították le. Ezután következik Shakespeare (127 fordítás 127 országban), továbbá Verne (104 fordítás 31 országban). Ezután újra hazánk fiai következnek: L. N. Tolsztoj (104 fordítás 25 országban), Dosztojevskij (103 fordítás 26 országban), Gorkij (93 fordítás 21 országban).

Gyakran fordítják más orosz és szovjet írók munkáit is. Így pl. Csehov műveit 57 ízben fordították le 27 országban, Turgenyev műveiről 60 fordítás készült 19 országban, Puskin munkái 16 országban 49 ízben kerültek lefordításra, A. N. Tolsztojt 31-szer ültették át 19 országban, Solohov műveiről 37 fordítás készült 12 országban.

(PS)

AFRIKA

Az Unesco Bulletin for Libraries 1961. 5. (szept.-okt.-i) számának valamennyi cikke az afrikai könyvtárakkal foglalkozik. Olvashatunk többek közt az egyetemi és szakkönyvtárakról és a felsőoktatásról, a közmívelődés és iskolai könyvtárakról, a könyvtárépítés és berendezési kérdéseiről Egyenlítő-Afrikában (illusztrált cikk) stb.

Végül egy összeállítás adatokat közöl a világnak azokról a könyvtáiról és egyéb intézményeiről, amelyekben nagyobb gyűjtemény van Afrikára vonatkozó kiadványokból. Ennek keretében közli az illető intézmény által kiadott, Afrikára vonatkozó bibliográfiák és folyóiratok

címét is. Ez az összeállítás korántsem teljes, mondja a szerkesztőség, kiegészítéseket szívesen fogadnak. (Unesco B. Libr. 15. vol. 1961. 5. no.)

BULGÁRIA

Bulgáriában 6700 állami, iskolai, intézeti, szakszervezeti és egyéb könyvtár van, amelyek állománya 500 kötetten felül van; az összes állomány 18 700 000 kötet. Az ország egy lakosára tehát kb. 2,4 könyvtári könyv esik. Ugyanakkor a szomszédos Törökországban - az Unesco adatai szerint - 100 főre mindössze 3 könyv jut.

Az 1961. évre szóló költségvetésben

40 000 000 levét biztosítottak a csitalisték (művelődési otthonok) fejlesztésére, illetve a csitaliste könyvtárak állományának gyarapítására. (Bibliotekar (Szófia), 1961. 1. no. 3-4. p.)

FINNORSZÁG

1950-ben a finn könyvtárak száma 2909 volt, 1960-ban már 4007-re emelkedett. A könyvtárak könyvállománya 1960-ban összesen 5 800 000 kötetből állt. Az olvasók száma 1950-ben kb. 400 000 volt, 1960-ban már 740 000-re emelkedett. Az otthoni kölcsönzések száma az 1950. évi kb. 6 millióról 1960-ban 15 200 000-re növekedett. (Kirjastolehti 54. vol. 1961. 7. no. 195. p.)

KINA

Ez idő szerint 2 országos és 9 regionális könyvtári bizottság működik a demokratikus Kínában a művelődésügyi miniszter égisze alatt. Ezek a bizottságok a könyvtárközi kölcsönzés, a katalogizálás és a könyvtárosképzés központjai. Az első országos bizottság székhelye Peking, a másodiké Sanghaj.

A pekingi bizottság 11 könyvtárat képvisel; közöttük szerepel a pekingi Nemzeti Könyvtár, a Kínai Tudományos Akadémia Könyvtára, a pekingi Egyetemi Könyvtár, a Kínai Orvostudományi Akadémia Könyvtára és a Kínai Agrártudományi Akadémia Könyvtára. A pekingi Nemzeti Könyvtár állománya - ez a könyvtárhálózat központja - 6 millió kötetből áll. 106 országgal áll csereviszonyban. 1960-ban 135,000 könyvet és folyóiratot küldött külföldre s 111,000-t kapott külföldről.

A Sanghaji Könyvtár, Kína második legnagyobb könyvtára, a természettudományos és műszaki könyvek könyvtárközi cseréjének biztosítása végett a város 170 ipari ágazatának könyvtárával alkot hálózatot. Ipari és természettudományi kutatás céljait szolgáló hatalmas forrásgyűjteménnyel rendelkezik. Könyvtárosait gyakran küldi ki üzemekbe és tudományos kutatóintézetekbe, hogy megismerkedjenek a műszaki találmányokkal és újításokkal. Gondoskodik róla, hogy a szakmák körébe vágó segédkönyvek és folyóiratok rendelkezésre álljanak. Egyik olvasóterme éjjel-nappal az újítók rendelkezésére áll. (Liaison. 1961. Szeptember 74. p.)

EGYETEMI KÖNYVTÁRAK

"TUDÓSOK PARADICSOMA, AZ OKTATÁS FELLEGVÁRA, AZ ISMERETEK NÉLKÜLÖZHETETLEN TÁRHÁZA..."

BUCK, Paul Herman: Problems and objectives of a great research library. - Libr.J. 86.vol. 1961. 11.no. 2051-2056.p.
Egy nagy tudományos könyvtár [Harvard Egyetem Könyvtára] problémái és célkitűzései.

tudósok paradicsoma, az oktatás igazi fellegvára s az ismeretek olyan tárháza, amit hazánk nem egykönnyen tudna nélkülözni".

A Harvard Egyetem elnöke legutóbbi évi jelentésében ezt írja az egyetem könyvtáráról:

"sok tudományág területén az élvonalbeli

Ebből a megállapításból indul ki a könyvtár professzor igazgatója, amikor cikkében a Harvard Egyetem Könyvtárának jelentőségét és jövő céljait próbálja megrajzolni.

A könyvtár jelentőségét nem egyedül állományának nagysága adja meg, hanem főként az a körülmény, hogy több nemzedék egymást váltó professzorainak céltudatos válogatása következtében az egyes szakterületek legfontosabb műveit szinte hiánytalanul tartalmazza. A gazdag könyvanyaghoz a tudósok a raktárban minden korlátozás nélkül hozzáférnek. A hatalmas állomány nem egyetlen épületben van összehozva, hanem - tanszékek, intézetek szerint - kilencvenegy kisebb egységre bomlik. Igaz, ez a decentralizáció bizonyos hátrányokkal is jár egyrészt az adminisztráció tekintetében, másrészt pedig azért, mivel - a tudományterületek egymáshoz való kapcsolódása folytán - sok esetben másodpéldányok beszerzésére van

szükség. Ezzel azonban nagyon is felér az az előny, hogy az irodalom mindig kéznél van, s gyűjteményüket az illető szakágazat területén működő tudósok jobban magukénak érzik.

A könyvtárnak nagy része van benne, hogy az egyetem a szakterületek legkiválóbb tudósait mondhatja professzorainak. Vonzó erőt gyakorol a legkiválóbb elmék számára.

A könyvtár jövő célkitűzését illetően a cikkiró legfontosabbnak a tudósok szükségleteinek kielégítését tartja. Ennek nemcsak az anyag kiválasztásában, hanem feldolgozásában és a szolgáltatások nyújtásában egyaránt meg kell nyilvánulnia. A költségvetési keretnek - a szükségletek növekedésével párhuzamosan - egyre nagyobbak kell lennie. Nemcsak a jelen igényeinek kielégítésével kell törődni, hanem a jövőre is gondolni kell. Egy bölcs professzor rakta le például az alapjait a mai szláv gyűjteménynek, amit akkoriban alig használtak fel, ma azonban egyike a legteljesebb ilyen irányú anyagnak. Igaz, ennek fenntartása és megfelelő kiegészítése ez idő szerint évente kb. harmincszor annyiba kerül, mint ezelőtt 30 éve.

A növekvő költségvetési keret ésszerű felhasználásának első feltétele a válogatás. A jelen szükségleteinek és a jövő fejlődési irányainak tekintetbe vételével kell a válogatást eszközölni. A nemzeti könyvtárakkal ellentétben itt nem helyes elv, hogy minden fontos, ami csak megjelenik. A felesleges mű nemcsak a beszerzéskor jelent felesleges kiadást, hanem később is, feldolgozása, raktározása stb. során. A válogatás az igazgató és a professzorok együttes munkájának eredménye. Az állomány gyarapításával párhuzamosan kell folynia az állomány apasztásának és átrendezésének is.

A könyvtárak közötti együttműködést és a mikrofilmezést gyakran olyan csodaszernek tekintik, amivel minden égető kérdés egykettőre megoldható. Kétségtelen, hogy ezek haszonnal járhatnak, de nem szabad egyedül rájuk támaszkodni. Semmi sem tudja pótolni azt az előnyt, amit a professzorok szabad használatára bocsátott raktár jelent. (BZ)

SZAKKÖNYVTÁRAK

A SZLOVÁK MŰSZAKI KÖNYVTÁR

HAJDUSEK, Jozef: Slovenská technická knižnica technického rozvoju. = C1-tatel'. 10.rod. 1961. 6.no. 283-286.p.

A Szlovák Műszaki Könyvtár a műszaki haladás szolgálatában.

A Csehszlovák Szocialista Köztársaság kormányának a műszaki és gazdasági tájékoztatás megszervezéséről és irányításáról hozott 606/59. sz. határozata - hangsúlyozva a műszaki és gazdasági tájékoztatás nagy jelentőségét a műszaki színvonal gyors

emelése és a népgazdaság eredményes munkája szempontjából - lefektette az egységes műszaki és gazdasági tájékoztatás elveit; a rendezés alapja a decentralizáció és a szakosítás elve. A tájékoztató szolgálatot több szervezeti egység látja el. A vállalatok keretén belül működő műszaki és gazdasági tájékoztatási részlegek, a szakközpontok, a minisztériumok kebelén belül működő irányító szervek mellett specializált tájékoztató in-

tézmények is működnek, ezeknek a sorában foglal helyet a Szlovák Műszaki Könyvtár is. Megjegyezzük, hogy mindezek az intézmények közvetlenül az Állami Műszaki Fejlesztési Bizottságnak vannak alárendelve.

A Szlovák Műszaki Könyvtár állományában jelenleg kb. 410 000 könyvtári egység van, beleértve a bekötött folyóirat-évfolyamokat, a csehszlovák és szovjet szabadalmak gyűjteményét, a csehszlovák, szovjet, lengyel és NDK-beli szabványokat, a több mint 42 000 külföldi cégtől érkezett vállalati kiadványokat, a kutatási jelentéseket, disszertációkat, irodalomkutatásokat és a külföldi irodalomból készült fordításokat.

A kurrens csehszlovák műszaki irodalom teljes egészében rendelkezésre áll, mivel a könyvtár kötelezpéldányt kap. A külföldi könyvekről havi tájékoztatót ad ki. Igen jelentős a könyvtár kurrens folyóirat-állománya. 1960-ban 1687 folyóiraatra fizettek elő; az anyag megoszlása 307 belföldi folyóirat, 237 szovjet periodikum, 316 népi demokratikus és 827 tőkés országokbeli lap.

A Könyvtárba járó folyóiratokról évenként jegyzéket adnak ki. A folyóiratok körzése nagy segítséget nyújt a kutatóknak, konstruktőröknek, ujtóknak stb.

A Könyvtár különgyűjteményei: szabadalmi tár, a szerzői tanusítványok, a szabványok és a vállalati kiadványok tára. Ez utóbbihoz tartoznak a prospektusok, katalógusok, a cégek által kiadott folyóiratok, gépkezelési utasítások, kézikönyvek stb.

A műszaki irodalom iránti érdeklődés igen nagy. Az elmúlt évben a könyvtárat 91 653 olvasó kereste fel; helybenolvasásra, illetve otthoni használatra 192 441 könyvtári egységet kölcsönöztek. A könyvtárközi kölcsönzés útján 21 180 könyvtári egységet forgalmaztak.

A könyvtár szoros kapcsolatban áll a Csehszlovák Tudományos Műszaki Társasággal, a Politikai és Tudományos Ismeretterjesztő Társasággal és a Szlovák Műszaki Könyvkiadóval.

A könyvtár válogatott ajánló bibliográfiákat ad ki a különböző olvasókatégoriák számára. Ezenkívül szakirodalmi kutatásokat közöl, melyhez jó szolgálatot nyújtanak a gazdag katalógusok és folyóiratcikk-kartotékok. Ez utóbbiakban mintegy két és fél millió különböző témájú cikk cimleírása található.

A könyvtár az idézett kormányhatározat és az alapszabályok értelmében a műszaki irodalommal foglalkozó könyvtárak módszertani központja. Segítségét nyújt a műszaki és gazdasági tájékoztatás vállalati szerveinek, módszertani utmutatásokat ad, helyszíni tanácsadást végez, aktiva értekezleteket tart. Ez utóbbiakat a Szlovákiai Könyvtárügyi Tanács Műszaki Könyvtárak Szekciójával karöltve rendezi.

A könyvtár továbbképző tanfolyamokat is szervez a vállalatok műszaki és gazdasági tájékoztatási részlege számára. Így pl. az 1960. november 14-16. között rendezett tanfolyamot 53 vállalat 58 dolgozója végezte el.

Irányító és koordináló munkáját jól segíti a könyvtár Módszertani Híradó (Metodický Zpravodaj) c. kiadványa. (PS)

KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAK

A FINN KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAK PROBLÉMÁI

RANTA, Kearina: Kaksivuotiskat-
saunas yleisten kirjastojen toimintaan
1959-60. = Kirjastolehti. 54.vuos. 1961.
6.no. 154-158.p.
A finn közművelődési könyvtárak helyse-
te 1959-1960-ban.

mények az 1960. év végén összesen 5 800 000 kötetet tettek ki; ez a mennyiség az előző évihez képest némi emelkedést mutat. A kölcsönzések száma 1960-ban nagyjából azonos volt az 1959. évvel: 15 300 000 könyvre rugott.

A könyvtárak fejlődésének egyik nagy akadálya a könyvtároshiány. Az Állami Könyvtári Hivatal a helyzet javítása érdekében a Társadalomtudományi Főiskolának (-ennek keretében folyik a könyvtárosképzés-) a Könyvtáros Főiskola hallgatói számának az eddigi 30-ról 40-50-re való emelését javasolta. A javaslatot a Főiskola elfogadta.

A cikk foglalkozik még a könyvtárosképzés egyéb formáival, az Állami Könyvtári Hivatal által rendezett tanfolyamokkal, konferenciákkal s a gyermek- és ifjúsági olvasók körében végzett könyvtári munkával. (BZ)

A DREZDAI JÁRÁS "JÓZSEF ATTILA" KÖNYVTÁRA

Liegnau-Augustusbad-ban megnyílt a drezdai járás első központi könyvtára, amelyet a nagy magyar szocialista költőről "József Attila könyvtár"-nak neveztek el. A tatabányai Megyei Könyvtár, amely három év óta baráti kapcsolatot tart fenn a drezdai járási könyvtárral, ebből az alkalomból üdvözlő levelet intézett az új központi könyvtárhoz. (Der Bibliothekar, 15. Jg. 1961. 2. H. 186-188. p.)

LETTORSZÁG KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAI

A lettországi könyvtárak hálózata csak 1940-ben, a burzsoá uralom megszüntetése után indult igazán tervszerű fejlődésnek. Az elmúlt husz év alatt teljesen megváltozott az ország kulturális képe. Döntő fordulatot jelentett az SzKP könyvtárügyi határozatának fokozatos megvalósítása.

Ma a lett SzSzK-ban 1764 állami közművelődési könyvtár működik. Az állami

Az olvasók száma a finn közművelődési könyvtárakban az 1960. évben 740 000 volt; ez a szám nem foglalja magában a felvilágosító osztályok látogatóit. A gyűj-

könyvtárak mellett mintegy ezer szakszervezeti, tudományos és más típusú könyvtár van. Az olvasómozgalom szép eredményeket ért el, s így 1961. májusában Lettországnak mind a 62 járásából már azt jelenthették, hogy minden családban van legalább 1-2 felnőtt olvasó. Míg az említett párthatározat megjelenése előtt az állami közművelődési könyvtáraknak mindössze 546.400 olvasója volt, 1961. első felében ez a szám már elérte a 819.400-at. Az olvasók számának emelkedése mellett növekedett a kölcsönzött könyvek száma is. 1961. első hat hónapjában a társadalmi-politikai irodalom kölcsönzése 74%-kal, a mezőgazdasági szakirodalom kölcsönzése pedig 87%-kal volt magasabb mint 1960. azonos időszakában. (Bibliothekar (Moszkva). 1961. II.no. 32-35.p.)

*
* *

A Szovjetunióban 1959-ben az állami közművelődési könyvtárak olvasóinak száma 49 millió volt; 1960-ban, tehát egy év alatt, az olvasók száma 14 millióval emelkedett. (Bibliothekar (Moszkva). 1961. 10. no. 3. p.)

ISKOLAI ÉS GYERMEKKÖNYVTÁRAK

A CSEH ISKOLAI KÖNYVTÁRAK ELMARADOTTSÁGÁNAK MEGSZÜNTETÉSÉÉRT

KVAPIL, J.: Pro školní knihovny.
= Čtenář. 13.roč. 1961. 11.no. 250-251.p.
Csehorzági iskolai könyvtárakról.

A cikk szerzője, a náchodi járási nemzeti bizottság oktatási- és művelődésügyi osztályának vezetője, beszámol a járás területén lévő iskolai könyvtárak helyzetéről; megállapítja, hogy jóllehet az iskolai könyvtárak élén tulnyomórészt cseh irodalomszakos tanárok állnak, a tanulók illetve tanárok könyvtárának állapota egyáltalán nem kielégítő. Ezek a könyvtárak szinte megmerevedtek a második világháború előtti állapotukban és mind a könyvvállomány összetételét, mind a könyvtári technikát illetően messze maradnak le az egységes könyvtárhálózat más könyvtárai mögött.

Ennek fő okát abban látja, hogy az iskolai könyvtárakat technikai szempontból elavult és nevetségesen szakszerűtlen rendelkezések alapján igazgatják; feltűnő pld. hogy e téren még nem léptették életbe a könyvtárügyi törvény idevágó rendelkezéseit.

Jó kísérletnek látszik a prágai Állami Komensky Pedagógiai Könyvtár kezdeményezése az iskolai könyvtárakat szolgáló egységes kézikönyv kiadására. Ennek a tervezetnek az alapján folyt le, 1961. augusztus 24-26-án a náchodi szeminárium, melyre a kilenc évfolyamos körzeti általános iskolák könyvtárainak dolgozóit hívták meg. A szemináriumon:

1. részletesen megismertették a könyvtárosokat az 1959. VII. 9-én kelt könyvtárügyi törvénnyel,*
2. rámutattak a tervszerű és rendszeres állománygyarapítás szükségességére,
3. bemutatták az állományfeldolgozás azon elveit, amelyeket a fentebb említett tervezet tartalmaz,
4. ismertették az olvasószolgálat új formáit és módszereit.

A szeminárium résztvevői egyöntetűen elhatározták, hogy 1965-ig iskolájukban mintaszerű könyvtárat hoznak létre és instruálni fogják a járás többi iskolai könyvtárának dolgozóit is. (PS)

* A törvény teljes szövegét a Könyvtári Figyelő 1959. évi 9. száma közli. (28-32. p.). A törvény jelentőségéről alapos ismertetést és elemzést ad J. Lipovsky cikke. (Magyarul megj.: Könyvtári Figyelő. 1960. 4/6. sz. 1-10. p.)

"AUDIO-VIZUÁLIS" BERENDEZÉSEK A NOVOSZIBIRSZKI GYERMEKKÖNYVTÁRBAN

BERDNIKOV, A.: "Govorjascsaja"
kniga. = Bibliotekar' (Moszkva). 1961. 11.
no. 47-48.p.
"Beszélő" könyv. - Audio-vizuális be-
rendezések a novoszibirszki gyermekkönyv-
tárban.

A novoszibirszki Megyei Gyermekkönyvtárban egy függőleges tárlót állítottak fel, arra könyveket erősítettek és a tárlóban magnetofont rejtettek el. A könyv kinyitáskor működésbe lép a magno, és a könyv "beszél-

ni" kezd önmagáról. Miután elmondta a szalagra vett szöveget, önműködően kikapcsolja a magnetofont. Ha az olvasónak tetszik a könyv, a kölcsönzűben kikérheti, elolvashatja.

Ez volt a könyvtárban megindított "gápesítés" kezdete. Azóta tovább haladtak és a könyvtár előcsarnokában könyvismertetések tartanak mikrofonon a könyvtár legfrissebb anyagáról. Tájékoztatják a látogatókat a könyvtárban rendezendő könyvanketről, irodalmi estekről stb. Fejhallgatók segítségével az olvasóteremben is meghallgathatók magnetofonszalagra vett érdekes könyvtári vonatkozású szövegek.

A könyvtár most szervezi fonotékáját, melynek állományában az iskolások számára irt rádiójátékok, a helybeli kjusági Színház előadásainak és a gyermekírók műveinek hangfelvételei lesznek. A tanulók esztétikai nevelésének érdekében előadásokat vesznek szalagra a nagy zeneszerzőkről - Glinkáról, Borodinnról, Rimszkij-Korszakovról és másokról és hangversenyeket is közvetítenek számukra.

A könyvtár most kísérletezik a diafilmek "hangosításával". Erre a célra kombinálják a filmoszkópot, a vetítőlámpát és a magnetofont. A könyvtár legmerészebb álma azonban a "beszélő térkép", amely a kommunizmus építése husz éves tervének nagy építkezéseiről adna képet a nézőnek, illetve hallgatónak. (PS)

KÓRHÁZI KÖNYVTÁRAK

EGY ANGLIAI ELMEGYÓGYINTÉZETI KÖNYVTÁRRÓL

ALDRICH STAGG, Lorna: Saxondale: a mental hospital library. = Libr. Ass. Rec. 63.vol. 1961. 7.no. 248-253.p.
A saxondale-i elmeógyógyintézet i könyvtár.

A saxondale-i 1000 ágyas elmeógyógyintézetben - részben az ápoltak, részben a kb. 400 főt kitevő orvosi kar, ápoló- és ad-

minisztratív személyzet szolgálatában 93 000 kötetes könyvtár működik.

Az állomány összetételét a betegek olvasási kedvének felkeltése és fenntartása szabja meg. Nagy keresletnek örvendenek a képes könyvek és a humoros tartalmu irodalom. Ezek a legalkalmasabbak a depresszióban szenvedő betegek olvasási érdeklődésének felkeltésére. Az intézetnek járó sok folyóirat és napilap is ezt a célt szolgálja.

Fontos szerepet töltenek be az állományon kívüli folyóiratok, magazinok és könyvek is. A környék könyvtárai összegyűjtik olvasóik használaton kívüli folyóiratait, magazinjait s az elmeógyógyintézet betegeinek rendelkezésére bocsátják. Sokféle célt szolgálnak ezek az ápoltak körében: a bennük lévő képeket lerajzolhatják vagy lefesthetik, horgolási, kötési minták találhatók bennük, s a belőlük kivágott képekből albumok állithatók össze. A könyvtárakból kiselőjelezett megfelelő könyvekből pedig a kórtermekben állítanak össze kis kézikönyvtárakat; ezeket főként azok a betegek használják, akik nem tudják félénkségüket leküzdeni s nem merik a könyvtárat igénybe venni.

A könyvtár a hét minden napján egész nap nyitva van. A betegek a könyveket ugyanugy vehetik ki, mint más könyvtárakból. A fekvő betegek ellátása végett a könyv-

táros a reggeli órákban - 60 műből álló kis kézi targonca-állománnyal - végigjárja a a kórtermeket. A könyvtáros segítségére 3-6 hónapi időtartamra két-két nővér-jelöltet osztanak be. A könyvtáros a megyei könyvtár vezetőjének és az elmeorvosintézet igazgatójának együttes felügyelete alá tartozik. Utóbbinak heti jelentésekben számol be az egyes betegeknel észlelt fontosabb mozzanatokról.

A könyvtár legfőbb célja, hogy a betegek figyelmét elterelje betegségükről, érdeklődésüket újból felkeltse az élet iránt és elősegítse a normális életbe való visszakapcsolódásukat. Ezért nem elégszik meg az olvasásnak, mint passzív tevékenységnek újból való elindításával. Hanglemez-gyűjteményének felhasználásával zenedélutánokat, előadók bevonásával irodalmi és egyéb előadásokat, vitákat rendez, sőt a gyógyintézet huzamosabb időn keresztül lakóiból színjátszó csoportot is alakít. (BZ)

KÖNYVTÁRÉPÍTÉS. MŰSZAKI FEJLESZTÉS

A HANGGÁ ALAKITOTT BETŰ "OLVASÁSA".

Az "Optophone" (vizuális hang) nevű berendezés segítségével a vakok megtanulhatják a hangokká átalakított közönséges nyomtatott betűk "olvasását".

Az asztalkára állítható berendezés felső lapjára helyezett nyitott könyv sorain

fotocellás berendezés segítségével - meghatározott sebességű - fénynyaláb hatol át. A nyomtatott betűk ily módon zenei hangokká alakulnak át; a hangok magassága a betűk alakjának megfelelően változik. Ez az "abc" mindössze hat hangból áll. Az írott abc számtalan hangzót és hang-permutációt eredményez. A kísérleti állapotban levő berendezés segítségével egy Miss

Jameson nevű vak angol hölgy, aki a készülékkel még az első világháborúba visszanyúló kezdeti alakja óta állandóan foglalkozik, percenként 46 nyomtatott szót tud "elolvasni", ellenőrizni tudja saját gépellt szövegének helyességét és gyakran a kapott gépellt leveleket is elolvasa.

A berendezéssel nem kívánják a "Braille"-írást és az un. "beszélő"-könyvek helyettesítését, hanem mindössze csak kiegészítését. (Unesco B. Libr. 15. vol. 1961. 3. no. 161. p.)

AZ AUDIO-VIZUÁLIS ESZKÖZÖK FEJLESZTÉSE

Két belga ipari társaság "Fondation Bell-Gevaert" néven nemzetközi jelentőségű intézményt alapított Anversben. Az intézmény célja az audio-vizuális eszközökre vonatkozó kutatások előmozdítása, s ezeknek az eszközöknek az ipar, a kereskedelem, az oktatás-, a könyvtár- és a levéltárügy érdekében való terjesztése. A szervezet anyagi haszón nélkül működik. (Informations-UFOD. 8. ann. 1961. 6. no. 6. p.)

KÖNYVTÁRÉPÍTKEZÉS LENGYELORSZÁGBAN

Uj épületszárnyat kap a Jagelló Könyvtár, melynek számára husz egynéhány évvel ez előtt emeltek épületet. Az 1963-ban felépülő épületszárnyban tágas olvasóterem lesz. A következő részekkel 1967-ben készülnek el, s így végeredményben a Jagelló Könyvtár mintegy 75 000 köbméter férőhellyel bővül, ami a mai térfogatának kétszerese.

Hasonló távlatok előtt áll a varsói egyetem könyvtára is. Az új épület tiz év alatt épül fel véglegesen, de az első szakaszt már a mostani ötéves terv alatt befejezik. Az új épület térfogata kb. 100 000 köbméter lesz.

Májusban jóváhagyták a Varsói Városi Könyvtár bővítési terveit is. A bővítés után a könyvtár térfogata több mint 100 100 köbméter lesz, s módot ad mintegy két és fél millió kötet elhelyezésére; az 1000 férőhelyes olvasóterem mellett lesz kiállítási terme, kisebb hangversenyterme stb. A tervekben már figye-

lembe vették az olvasóterem és a bibliográfiai tájékoztató szolgálat szakosítását. Az új épületben lehetőség nyílik szabadpolcos olvasóterem és központi kölcsönző létesítésére, illetve az audiovizuális olvasószolgálati formák gyakorlati alkalmazására. (Bibliotekarz. 28. rok. 1961. 9. no. 283. p.)

ÚJ VÁROSI ÉS EGYETEMI KÖNYVTÁR ÉPÜL MAJNA-FRANKFURTBAN

Majna-Frankfurtban 26.7 millió márka költséggel hatalmas új városi és egyetemi könyvtár épül. A könyvtárt 2 millió kötetesre tervezik és vagy ezer személy befogadására alkalmas olvasótermeket létesítenek benne.

MAGNO-ÚJSÁG VAKOK RÉSZÉRE

Salter Gillings ujságíró magnetofonszalagra felvett napilapot indított - vakok részére. Kezdeményezése annak az értesülésének köszönhető, amely szerint az Angliában élő 100 000 vak ember közül mindössze 10 százalék tud Braille-írást olvasni. Gillings a helyi vakok klubjának juttatja el magno-újságját és tervbe vette, hogy rövidesen az ország más részeiben is ellátja vele a vakok egyesületeit.

KÖNYVTÁRSZERVEZÉS ÉSSZERŰSÍTÉS

KONGRESSZUSI KÖNYVTÁR

Receipt of a grant of \$ 100 000.
- Information Bulletin. LC. 20.vol. 1961.
17.no. 234-236.p.

Százezer dolláros segély a Kongresszusi Könyvtárnak a tájékoztatói munka automatizálásának és gépesítésének kutatására.

nyos nagykönyvtár ismeretanyagának rendszerezése, tárolása és keresése. A bizottság tagjainak sorában a számológéptechnológia, az adatfeldolgozás, az adattárolás és visszakeresés legismertebb szakemberei foglalnak helyet. Ez a segély az 1958-ban megindult ilyen irányú vizsgálódások befejezését kívánja lehetővé tenni.

Az előkészítő vizsgálódások során kiadott jelentésekből az tűnik ki, hogy a kérdés - különösen a Kongresszusi Könyvtár esetében - rendkívül bonyolult. Nem annyi-

100 000 dollár segélyt kapott a Kongresszusi Könyvtár a Council on Library Resources-tól annak a kérdésnek megvizsgálására, mennyiben automatizálható a tudomá-

ra itt vagy ott történő gépesítés megvalósításáról van u. szó, hanem "rendszer"-beli változtatásról. Ilyen vonatkozásban nagy körültekintéssel szabad csak eljárni; tekintettel kell lenni a változások konzekvenciáira is, melyek az egész amerikai könyvtárügyre kihatnak, tekintve, hogy a Kongresszusi Könyvtár itt központi helyet foglal el.

A költség-tényező is jelentős szerepet játszik a kérdés megítélésében; ami u. megvalósíthatónak látszik, az esetleg nem fizetődik ki. A vizsgálat eredményét magában foglaló jelentések kiadására előreláthatóan csak egy év múlva kerül sor. (BZ)

A HELSINKI KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁR RACIONALIZÁLÁSI TERVEI

HIRN, Sven: Helsingin Kaupungin-kirjasto koskevat rationalisoimissuunitelmat. = Kirjastoletti. 54.vuos. 1961. 6.no. 158-164.p.

A Helsinki Közművelődési Könyvtár racionalizálási tervei.

A Helsinki Közművelődési Könyvtár 1958-ban kezdte meg racionalizálási tervének kidolgozását. 1959 áprilisában egy héten át nyilvántartásba vették a könyvtárosok által

végzett munkához szükséges időt. A könyvtárosok ezen a héten a rendelkezésükre bocsátott űrlapokon pontosan feltüntették, milyen munkára mennyi időt fordítottak. 1960 tavaszán 66 lap terjedelmű jelentésben tették közzé a nyert statisztikai adatokat.

Az adatokból az tűnik ki, hogy a könyvtári munka mintegy 36 %-a szakképzett könyvtáros hozzáértését igényli. A végzett teljes munka 35 %-át a kölcsönzéssel kapcsolatos nyilvántartási és rutin munka teszi ki; a tájékoztatás a végzett munka 13 %-át, a szakozás és katalogizálás pedig 8 %-át veszi igénybe. A kölcsönző osztályon a közönség felvilágosítása a munka 40 %-át, a gyermekosztályon 25 %-át, az olvasótermekben pedig 51 %-át teszi ki.

Az olvasók legtömegesebben hétfőn keresik fel a könyvtárakat. A megfigyelt héten a kölcsönző osztályokat felkereső közönség napi átlaga 5475 személyre rugott; átlagosan egy-egy lakosra esően napi 1,5 könyvet kölcsönöztek ki.

A tanulmány alapján számtalan javaslatot tettek a könyvtári személyzettel, az épülettervek változtatásával, a nyitvatartási idővel stb. kapcsolatban. A munka keresztülvételére bizottságot alakítottak; ez jelentését a városi tanácshoz 1961 februárjában nyújtotta be. Ebben többek között javaslatot tettek harmadik könyvtárigazgató-helyettesi állás létesítésére; a javaslatot a városi tanács több mással együtt elfogadta. Néhány kérdésről, pl. az új, foto uton történő kölcsönzési eljárásról, a központi könyvtár épületátalakítási terveiről még nem történt döntés. (BZ)

A LENGYEL KÖNYVTÁROSEGYESÜLET MUNKÁJÁBÓL

A Lengyel Könyvtárosok Egyesülete 1960. augusztus 17-31 között rendezte Jarocinban II. Nyári Könyvtáros Szemináriumát, a könyvtárak szervezési kérdé-

seiről. A szemináriumon 82 személy vett részt, 66 könyvtár képviselőjében.

A referátumok az egyes könyvtár típusok jellegzetességeit elemezték, megállapítva, hogy a típusba sorolás alapját a könyvtár feladatai, szolgáltatásai és szervezeti

felépítése határozza meg. Foglalkoztak a közművelődési könyvtári hálózat szervezésének kérdéseivel, a pedagógiai és iskolai könyvtárak hálózatának problémáival, az üzemi könyvtárak, az egyetemes jellegű tudományos könyvtárak és végül a szakkönyvtárak szervezési problémáival.

A vita végén 33 pontból álló határozati javaslatot fogadtak el – melyet a fo-

lyóirat teljes egészében közöl. – A határozati javaslatot megküldték az illetékes tárcákhoz, intézményekhez és szervezetekhez. A Könyvtáros Egyesületre vár majd a feladat, hogy sürgesse e határozatok valóra váltását.

(Przegląd Biblioteczny, 29. rocz. 1961. 1. no. 1-2. p.)

KÖNYVEGÉSZSÉGÜGY

HUSZ ÉVES A RÓMAI KÖNYVPATOLÓGIAI INTÉZET

I venti anni dell'Istituto di Patologia del Libro. = *Accad.Bibl.Italia*. 29.anno. 1961. 1.no. 66-70.p.

Husz éves a római Könyvpatológiai Intézet.

emelt háromemeletes, új épületében a következő osztályokra tagozódva folytatja ez az intézet kutató munkásságát:

a bibliológiai és biblioteconómiai osztály keretébe tartozik a 2640 művet kitevő állományú könyvtár, a muzeum és a restauráló műhely; ez az osztály adja ki 650 példányban az intézet folyóiratát, a *Bolletino-t*;

a biológiai osztály két alosztályt foglal magában, az entomológiai alosztályt, amely gazdag rendszerezett entomológiai gyűjteménnyel rendelkezik, s amely a könyvtárakban és levéltárakban előforduló kártevő férges meghatározásával foglalkozik, és a mikrobiológiai alosztályt, amely rendszerbe foglalta mikroorganizmus-gyűjteményét, s a pergamének és papírfajták mikroorganikus kártevői elleni védekezéssel foglalkozik;

a kémiai osztály, amely napi felvilágosító munkáján felül többek között különösen a kéziratok és nyomtatványok pusztulásának okait, a romlott dokumentumok felfrissítésének lehetőségeit, a gombá- és rovarirtó szerek hatásosságát tanulmányozza; ez az osztály szorosan együttműködik az Unesco irányítása alatt álló International Council of Museums (Muzeumok Nemzetközi Tanácsa) nevű intézménnyel, különösen pedig a Rómában működő Centro Internazionale di studi per la conservazione e il restauro dei beni culturali) (Kulturális javak megőrzésére és restaurálására irányuló tanulmányok Nemzetközi Központja) c. szervvel;

a fizikai osztály, ennek keretében működik a fényképészeti laboratórium, amely az intézet működésének első évtizedében 10 994 negatív és 61 954 pozitív, második évtizedében pedig 657 610 negatív és 219 105 pozitív felvételt készített;

a technológiai osztály, amely a restauráló műhely és a többi osztály technológiai kutatásait ellenőrzi. Az intézetben székel a Commissione Interministeriale per la lotta antitermitica (Termeszek elleni kuzdelem minisztériumközi bizottsága), s a Cent-

ro di studi per la lotta antitermitica (A termeszek elleni küzdelemre vonatkozó tanulmányok központja); az utóbbi központ a termeszek Olaszországban való térhódításának geográfiai felméréseivel s e kártevők elleni küzdelem módozatainak vizsgálatával foglalkozik. Nemrégiben dokumentációs központot is létesítettek az intézetben Centro di documentazione néven, melynek legfőbb feladata az olaszországi könyvtárak fontosabb kéziratainak fényképészeti úton, többnyire mikrofilm alakjában történő másolása. (BZ)

KÖNYVRESTAURÁLÓ MUNKA AZ NDK-BAN

A könyvrestaurálás kérdéseinek meg tárgyalása végett az NDK tudományos könyvtárainak szakemberei 1961 július 5-6-án a drezdai Sächsische Landesbibliothek-ban konferenciát tartottak. A bevezető előadás a Sächsische Landesbibliothek-ban folyó könyvrestauráló munka szervezetről és eljárásairól szólt. Az előadás tárgyát kiállítással szemléltették. A megbeszélések során napirendre került az NDK országos könyvrestaurációs terve, a restauráló szakemberek képzése, a felhasznált anyagok problémái, a levéltárakkal való együttműködés, valamint a külfölddel való kapcsolat felvételének kérdései. (Nachr. Wiss. Bibl. DDR. 7. Jg. 1961. 7. no. 78. p.)

KULTURÁLIS JAVAK VÉDELME

Az UNESCO és az olasz kormány megállapodásának eredményeképpen 1961 márciusában megkezdte működését Rómában az International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (Nemzetközi Központ a Kulturális Javak Védelmének és Restaurálásának Tanulmányozására) nevű nemzetközi szerv. A Központ céljai a következők:

a kulturális javak védelmével és restaurálásával

val kapcsolatos tudományos és technikai problémákra vonatkozó dokumentumok gyűjtése, tanulmányozása és terjesztése;

az erre a területre vonatkozó korszerű ismereteket tartalmazó művek közzététele;

a védelem és restaurálás problémáira vonatkozó kutató munka elősegítése és összhangba hozása;

tanácsadás és javaslatétel a kulturális javak védelmére és restaurálására vonatkozó általános és speciális kérdésekben;

a kutató tudósok és technikusok képzésének előmozdítása.

A Központ már eddig is közzétett néhány munkát, illetve cikket. Ezek: International inventory of museum laboratories and restoration workshops (Muzeumi laboratóriumok és restauráló műhelyek nemzetközi jegyzéke); Climatology in museums (Muzeumok klimatológiája); The conservation of mural paintings in different countries - report on the situation (Falfestmények védelme a különböző országokban. Helyzetjelentés).

A Központ fenntartásában ez idő szerint az alábbi államok vesznek részt: Ausztria, Belgium, Bulgária, Ceylon, Dominikai Köztársaság, Egyesült Arab Köztársaság, Gabon, Ghana, Hollandia, Izrael, Jordánia, Jugoszlávia, Lengyelország, Libanon, Líbia, Marokkó, Olaszország, Románia, Spanyolország, Svájc, Szudán. (Unesco B. Libr. 15. vol. 1961. 5. no. 293-294. p.)

KÖNYVTÁRHASZNÁLAT OLVASÁSELEMZÉS

A SERDÜLŐ IFJUSÁG OLVASÁSI SZOKÁSAINAK VIZSGÁLATA

HYHLIK, P.: Nečtou? Aneb několik poznámek o dospívající mládeži. - Čtenář. 9.roč. 1961. 9.no. 194-196.p.

Nem olvasnak? Avagy néhány megjegyzés a serdülő ifjúságról.

Ma a lelkiismeretes és felelősségteljes könyvtárosok jóval alaposabban foglalkoznak a serdülő ifjúság olvasásával, mint régebben. A mai ifjúság szellemileg fejlettebb, mint a régi, érdeklődése sokrétűbb; ezért az olvasásnak igen nagy jelentősége van. Ám a megfigyelések azt mutatják, hogy az

Ma a lelkiismeretes és felelősségteljes könyvtárosok jóval alaposabban foglalkoznak a serdülő ifjúság olvasásával, mint régebben.

ifjúság nem olvas eleget, nem mélyed el az olvasásban. Vajon miért? Mert az ifjúság egy részének

1. nincs elegendő ideje az olvasáshoz (megosztott munkaidő, sport-elfoglaltság, többféle funkció-betöltése, az idővel való helytelen gazdálkodás stb.);
2. nem szokta meg a rendszeres olvasást;
3. a hiányos nevelés folytán nem alakult ki benne az olvasás iránt érdeklődés;
4. nincs aki helyes tanácsokat adjon arra vonatkozóan, hogy a kötelező iskolai olvasmányokon kívül milyen olvasmányokat vegyen kézbe.

Nyilvánvaló tehát, hogy az olvasás iránti érdeklődés kialakítása pedagógiai kérdés. Mi tehát a teendő?

A serdülő ifjúsággal való foglalkozáshoz kívánatos lenne ismerni az ifjúság olvasási szokásait. Ehhez azonban ismerni kell a serdülő ifjúság testi és lelki fejlődésének egyes sajátosságait, mert ezek lényeges szerepet játszanak az ifjúság magatartásában, cselekedeteiben, fellépésében, szükségleteiben és érdeklődésében, gondolkodásában és érzelmi világában egyaránt.

A serdülő kornak olvasásánál feltétlenül figyelembe kell vennünk az életkori sajátosságokat. Az ifjúság csakhamar áttér a mesékről a gyermekek számára szóló irodalomra és csakhamar megköveteli, hogy úgy bánjanak vele, mint a felnőttekkel; ezért nem szívesen veszi az állandó kioktatást, gyámkodást s így nem szereti azokat a könyveket sem, amelyekben ilyen irányzat érvényesül. Az ifjak nagyon vonzódnak az olyan olvasmányok iránt, amelyek az ember jellemét és észbeli képességeit, önállóságát, kezdeményezését, bátorságát, szívósságát, jó erkölcsi tulajdonságait, önfeláldozását, a kollektiva erejét, az őszinte barátságot stb. ábrázolják. Nagyon kritikusan vizsgálja az irodalmi műveket, gondolkodik és nem elégszik meg bármilyen magyarázattal, és csakhamar otthagyja azt az olvasmányt, ahol minden a csodálatos véletlen folytán oldódik meg; nem kedveli az érthetetlen, kiagyalt történeteket, melyek az írásmű gyenge szerkezetét hivatottak elfedni. A serdülő ifjúságot gyakran elragadja képzelőereje, álmodozik; olyan irodalomra van tehát szüksége, amelyben megvalósulnak reális vágyai.

A serdülő ifjúságnál csakhamar megjelenik a fiúk és lányok közti kapcsolat kérdése; ebben a korban adjunk tehát az ifjúságnak a fiatalok egészséges szerelmi kapcsolatait ábrázoló irodalmat. Kívánatos lenne továbbá, hogy az ifjúság ebben a korban tájékoztatást kapjon a szexszuális nevelésről és higiéniáról is.

A serdülő ifjúság zöme őszinte érdeklődést mutat az ismeretterjesztő irodalom iránt. Itt döntő jelentőségű az első könyv, amelyet az ifju kiválaszt. Nagyon jó lenne tehát, ha a könyvtárak összeállítanák az életkornak és az általános műveltségnek megfelelő ismeretterjesztő műveket s ezeket ajánlanák a serdülő ifjúságnak. Az ifjúság igen hajlamos továbbá a filozofálásra, az élet értelmére, a vallás lényegére stb. vonatkozó fejtegetésekre. Az az irodalom, amely ezekre a kérdésekre válaszol, nagyon kedvelt;

ezzel helyes világnézetre nevelhetjük az olvasókat. Egyes könyvtárakban nagyon beváltak a szakemberek, illetve az ismeretterjesztő irodalom szerzőjének meghívásával rendezett könyvmegbeszélések. (PS)

KÖNYVEK SORSA A JAVÍTÓINTÉZETBEN

DEVINE, J.: On books and borstal boys. = New Zealand Libraries. 24.vol. 1961. 5.no. 105-114.p.

Könyvekről és javítóintézeti növendékekről.

A New Zealand-i javítóintézetek növendékeinek olvasmányával való ellátásánál azt az alapelvet tartják szem előtt, hogy az olvasókat nem elitelt bűnözőknek kell tekinteni, hanem olyan fiataloknak, akiknek a társadalom értékes és megelégedett tagjaiként való későbbi elhelyezkedését sokirányú érdeklődés felkeltésével és ennek olvasmányok útján való kielégítésével is elő kell mozdítani.

A könyvvállomány alapanyaga az igazságügyminisztériumtól származik; ez főként tájékoztatási segédkönyveket és iparágak elsajátítását célzó ismeretterjesztő könyveket tartalmaz. Rendszeresen bocsát kölcsönkönyveket rendelkezésre könyvbuszai útján a megyei könyvtár. Sok könyvet kapnak még ezen felül a legkülönbözőbb társadalmi szervezetektől és magánosoktól is.

A javítóintézetek növendékei olvasmányigény szempontjából három csoportra oszthatók. Az első csoportba az értelmiségi réteg (egyetemi, főiskolai hallgatók, középiskolások stb.) tartozik. Ennek tagjai többnyire határozott igényekkel lépnek fel, tudják, mit akarnak olvasni. Közülük szokták kiválasztani a könyvtárosokat, a művelődési csoportok vezetőit és az intézeti lap szerkesztőit.

A második csoportot a jóval kisebb művelődési igénnyel bíró fiatalok tömege teszi ki. Ezek az általános iskola elvégzése után szinte alig szoktak olvasni, vagy ha olvasnak is, beérik a legértéktelenebb képeslapfajtákkal. Ennek a csoportnak az olvasásra való szoktatása nehéz és kényes feladat. Eleinte leginkább az erotikus tárgyú olvasmányokat vagy utikalandókat, háborus történeteket kedvelik s csak később kezdenek az ismeretterjesztő könyvek iránt érdeklődni. A javítóintézetek vezetősége - attól az elvtől vezetette, hogy bármilyen tárgykör iránti érdeklődésből induljon is el az olvasás, még mindig jobb, mintha egyáltalában nem indul el - csak csínján alkalmazza a korlátozást.

A harmadik csoportot - ez a növendékek 37 %-ára rug - a maori őslakó rétegből származó fiatalok alkotják. Az iskola elvégzése után javarészüik nem vesz több könyvet kezébe, vagy ha olvas is, olvasmánya az ujságokban folytatólagosan megjelenő comics-okból tevődik ki. Érdeklődésüket legfeljebb vadnyugati, háborus történetekkel és a maori történelemmel lehet felkelteni. Mivel azonban kimondottan társas lények, akik csak egymás társaságában érzik jól magukat, az önmagára támaszkodó, egyedüllet igénylő olvasást nem igen szokták megkedvelni.

A második és harmadik csoportba tartozó olvasók a könyvvel keményen bánnak.

Gyakori a könyveknek az olvasáson kívül egyéb célokra való felhasználása: ablakba szorítják a léghuzat megakadályozására, forró edények alá teszik alátétül stb. Az érdeklődésüket különösen lekötő vagy fantáziájukat elindító részleteket sokszor kitépik a könyvből. Ilyenkor a kiragadott részek önálló életet nyernek s titokban, alattomban kézről-kézre vándorolnak, míg csak ronggyá nem olvasták őket. A műszaki könyveknek a műhelyekben, garázsokban való használata gyors szennyeződést, olajfoltokkal való tarkítást eredményez. De nagy százalékot tesznek ki az eltűnt könyvek is.

Mivel azonban a vezetőség a könyvet eszköznek tekinti a nevelés céljainak eléréséhez, általában nem szokott miattuk különösebb retorziót alkalmazni. (BZ)

IFJUSÁGI KÖNYVEK MINTA-KATALÓGUSA FRANCIAORSZÁGBAN

1959-ben Colmarban (Franciaország) ifjúsági olvasás-elemzést végzett a Colmari Ifjúsági Tanács keretében egy pedagógusokból, könyvtárosokból és könyvkereskedőkből álló olvasási bizottság. A vizsgálat eredményeképpen ugyanez a bizottság ifjúsági ajánló könyvjegyzékeket ad ki (v. ö. Könyvtári Figyelő 7. évf. 1961. 3. sz. 204-207. p.).

Az első könyvjegyzék most jelent meg. Címe: Romans pour adolescents (15-18 ans) sélectionnés par le Conseil colmarien de la jeunesse. (Regények 15-18 éves fiatalok számára. A Colmari Ifjúsági Tanácsa válogatása.) Colmar, 1961. 40 p.

A jegyzék 177 regény címét közli, rövid tartalmi ismertetéssel és pár szavas értékeléssel. A könyveket regénytípusonként csoportosítja, csillaggal jelölve a 17-18 évesek számára ajánlott regényeket. A keresést szerzői és címmutató könnyíti meg. A választék gazdag, főleg mai szerzők műveiben.

Az ismeretterjesztő művek első jegyzéke is rövidesen meg fog jelenni. (Association des Bibliothécaires Français. Bulletin d'Informations. 1961. N. S. 35. no. 123. p.)

SZERBIA KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAINAK OLVASÓFORGALMA

A Jugoszláv Szövetségi Statisztikai Hivatal, valamint a Szerb Nemzeti Könyvtár mellett működő könyvtári központ adatai szerint a jugoszláv közművelődési könyvtárak hálózata 3317 könyvtárból állt 19...-ban. Ebből Szerbiában 1798 kisebb és nagyobb városi könyvtár, illetve falusi népkönyvtár volt.

Az 1798 könyvtár közül 1013 könyvtárnak 500 kötetnél nagyobb könyvállománya van.

Az említett 1013 könyvtár együttes állománya 2 886 263 kötet; ezek közt 344 122 könyv a nemzeti kisebbségek nyelvében íródott.

Az 1013 közművelődési könyvtárat 417 026 olvasó vette igénybe; a kölcsönzött művek együttes száma 3 840 951 kötet.

Szerbiának 6 979 154 lakosa van, ezek közül 4 027 064-t tesz ki a tíz év-nél idősebb lakosok száma (tehát azoké, akik már tudnak írni és olvasni); ezek szerint az ország majdnem minden tizedik lakosa könyvtári olvasó.

Az 1958-59. tanévben Szerbiában 4 911 elemi iskola volt, 963 264 tanulóval. Ugyanebben az időben 203 középiskola működött 66 620 növendékkel. Ebben az iskolai évben az 1013 közművelődési könyvtárnak 278 410 utörő- illetve ifjúsági szervezeti tag olvasója volt. Az 1013 könyvtárnak együttesen 1417 dolgozója van, de ezek között csupán 431 a státusba sorolt, főfoglalkozású könyvtáros, 473 tiszteletdíjas és 513 a társadalmi munkás könyvtáros. (Bibliotekar (Belgrad). 13. god. 1961. 1-3. no. 10-12. p.)

AZ UJSÁGÍRÓ ELKÉPZELÉSE A SZABADPOLC-JELZETEKRŐL

Egyik angol napilap tudósítója - miután órák hosszat böngészett egyik szabadpolcos könyvtár regényei között, mire kedvére valót talált - arra a gondolatra jutott, hogy "a regény-polcok fölé helyezett rajzokkal kellene az illető regényfajtára felhívni a figyelmet; ilyen jelek lehetnének: szív - a szerelmi, tör - a bűnügyi, szellem - a spiritisztika, közepkori lovag - a történelmi, úrhajós - a természetudományi regények felismerése stb." (Library Review. 1961. 138. no. 143. p.)

SZOVJETUNÓ

A Szovjetunó köztársaságainak művelődésügyi minisztériuma alá tartozó közművelődési könyvtárak (a klubkönyvtárakon kívül) 1959-ben mintegy 50 000 000 olvasót láttak el és 938 millió kötet könyvet forgalmaztak. Igen gyors ütemben növekszik a falvak olva-

sóinak száma. Míg 1950-ben az önálló közsé-
gi könyvtárak olvasóinak száma csupán 6 mil-
lió fő volt, 1959-ben ez a szám elérte a 22
milliót, vagyis 9 év alatt majdnem négyszere-
sére emelkedett.

A tervelőirányzatok szerint a legközele-
bi jövőben minden családba el kell juttatni a
könyvtári könyveket. A Szovjetunió művelődés-
ügyi minisztériumainak felügyelete alá tartozó
közművelődési könyvtárak 1959-ben 209 000
letéti könyvtárat irányítottak.

1961. elején a szovjet közművelődési
könyvtárak dolgozóinak száma 134 000 fő
volt. A könyvtárosok főiskolai fokon való kép-
zése ez idő szerint négy könyvtárosképző fő-
iskolán, több egyetemen illetve pedagógiai fő-
iskolán folyik. A középkáderek előkészítése a
könyvtári technikumok, a népművelési iskolák
és egy sor pedagógiai tanintézet keretében
megy végbe. (Bibliotekar'. (Moszkva). 1960.
11. no. 10. p.)

DÖSZERŰ LESZ-E 2000-BEN IS A "HANGTALAN" OLVASÁS?

Háttérbe szorulnak-e a könyvek, háttérbe
szorul-e az olvasás az ismeretközlés u-
jabb eszközei mellett, ezen elmélkedik a
Library Journal egyik munkatársa. Gondolatait
egyik lap "technológiai hírek" c. rovatában ol-

vasott az a jóslat indítja el, ami szerint 2000-
ben szinte minden főiskola területén csak fel-
kell majd egy számot tárcsázni s ezzel bár-
mely nagyobb tudományos könyvtár bármely
könyvének bármely lapját lehet majd venni a
televízió képernyőjén; a könyveket addigra ui.
ugy raktározzák, hogy egy-egy lapot mágne-
ses szalag négyzetmilliméternyi területére rögzí-
tenek.

De ha így áll a dolog, - viszi tovább a
cikkíró az ötletet, - akkor könnyűszerral lehet-
ne a könyvlap vizuális képe helyett orálisan
is közvetíteni annak tartalmát. Ha az ötlet fel-
vetői mégis a televízió képernyőjén je-
lentetik meg a kívánt szöveget, akkor nagyon
helyesen arra gondolnak, hogy a hangta-
lan, magunkban való olvasás sokkal gyorsab-
ban megy végbe, mint ugyanannak a szöveg-
nek orális közvetítése. Bármely tempóban
hódítsanak is tehát tért a hanglemezek, a hang-
szalagok és az ismeretközlés egyéb auditív
eszközei, az olvasást sohasem fogják tudni ki-
szorítani, - amint pedig azt az ilyen eszközö-
ket gyártó vállalatok sokszor fennen hirdetik -
mert a magunkban való olvasás, különösen pe-
dig a lényegyet kereső, sorokat átugráló gyors
szöveg-átfutás olyan időt megtakarító művelet,
amiről a kultúrember semmi kényelmesebb és
passzívabb ismeretközlési eszköz kedvéért sem
fog soha lemondani. (Information Bulletin L. C.
86. vol. 1961. 14. no. 2620. 2629. p.)

KÖLCSÖNZÉS

LENGYELORSZÁGI KISÉRLET AZ EGYSZERŰSÍTETT KÖLCSÖNZÉSI NYILVÁNTARTÁSRA

LEWICKA, Krystyna - TYNECKI, Jerzy:
Narada w sprawie uproszczonej ewidencji
wypożyczeń. = Bibliotekarz. 28.rok. 1961.
9.no. 273-275.p.
Értekezlet az egyszerűsített kölcsönzé-
si nyilvántartás kérdéseiről.

zettek be. A kísérletnek az volt a célja, hogy minimális idő és minimális nyilvántartási
munka ráfordításával végezzék a kölcsönzést, biztosítva ugyanakkor az állomány vé-
delmét és a könyvek megfelelő forgási sebességét. A felszabaduló munkaerőket az ol-
vasóval való behatóbb foglalkozásra kívánják fordítani.

A kísérlet lényegében a Brown-féle tasakos eljárás alapján; az olvasó törzs-
lapját tasakokkal helyettesítik, s ezekbe a tasakokba helyezik a kölcsönzésnél a
könyvből kiemelt könyvkártyát. (Minden könyvkártya külön tasakba kerül.) A tasak e-
gyik oldalára felírják az olvasó legfontosabb adatait, míg a másik oldalán lévő rovatok-
ba bevezetik a kölcsönvett könyvek jelzeteit. Egy-egy olvasó számára elvileg két ta-
sakot biztosítanak (tehát az olvasó legfeljebb két könyvet kölcsönözhet ki egyszerre).
A könyvekbe kölcsönzési határidő-lapot ragasztanak és arra rávezetik a kölcsönzés
napját. A kísérletet három változatban folytatták:

1961. első hónapjaiban Varsó, Lodz, Krakkó,
Lublin, Poznań, Szczecin, Zabrze és Zielona
Góra városi könyvtáraiban kísérletképpen
egyszerűsített kölcsönzési nyilvántartást ve-

1. A kölcsönzés napját rányomják a könyvkártyára és a könyvben lévő határidő-lapra és egyidejűleg feljegyzik a könyv jelzetét a tasak hátlapjára.

2. A műveletek ugyanazok, mint az 1. változatnál, azzal a különbséggel, hogy a könyv jelzetét nem vezetik a tasak hátlapjára.

3. A kölcsönzés keltét csupán a könyvben lévő határidő-lapra nyomják.

A fenti műveletek elvégzése után a könyvkártyákat a tasakba helyezik, és ezeket a tasakokat a kölcsönzött könyvek jelzetének sorrendjében dobozba helyezik. A kísérlet során beosztották napi, heti, illetve havi tételekben.

A könyv visszaadásakor a könyvtáros - a határidő-lapra vezetett dátum alapján - kikeresi a dobozból a könyvkártyát a tasakkal együtt.

Az értekezleten kialakult vita során rámutattak a kísérleti rendszer előnyeire és hátrányaira. Megállapították, hogy a tasakos kölcsönzés valóban jelentős időmegtakarítást eredményez. Rövidebb ideig tart a könyvek kölcsönzése, mert a kölcsönzés keltét egyszerűen dátumbélyegzővel nyomják rá a könyvkártyára, illetve a határidő-lapra, s így megtakarítják a kézzel való bejegyzést. Az olvasó törzsszámát nem írják rá a könyvkártyára. Ugyancsak rövidebb ideig tart a visszahozott könyvek átvétele is, mert a könyvkártyát az olvasó tasakjával együtt emelik ki a dobozból; a kártyára nem vezetik rá a visszaadás keltét. A kísérleti eljárással a napi kölcsönzések száma és megoszlása is pontosabban megállapítható, különösen akkor, ha más színű tasakot alkalmazunk a szépirodalom és más színűt az ismeretterjesztő irodalom számára. A határidő-lapon feltüntetett kölcsönzési nap arra figyelmezteti az olvasót, hogy idejében adja vissza a kölcsönvett könyvet; ennek eredményeképpen csökken a felszólítások száma.

A kísérleti nyilvántartási rendszer hátránya a többi között, hogy előfordulhat könyvkártya nem a megfelelő tasakba helyezése; ha szétszóródik a könyvkártyákat tároló doboz, a hibát nem lehet helyrehozni. Nehézséget okoz továbbá a könyvtárlátogatások számának megállapítása is, mert előfordul, hogy egy-egy olvasónál mindkét tasakot számbavesszük. Az első változatnál nehézséget okoz a bélyegző alkalmazása mellett a jelzet felírása. A legnagyobb időmegtakarítást jelentő 3. változatnál (és bizonyos mértékig a 2. változatnál is) nincs mód annak megállapítására, hogy mennyire frekvenciált egy-egy könyv. Nem tudjuk megvizsgálni az olvasók érdeklődésének körét sem.

Az értekezleten igen élénk vitát váltott ki az a kérdés, hogy mi történjék akkor, amikor az olvasó csupán az egyik könyvet hozza vissza, a másikat pedig egyelőre magánál tartja. Ezzel kapcsolatban a Lodz-i Művelődési Ház könyvtárának képviselője elmondta, hogy a könyvtár a kölcsönzési szabályzatokban rögzítette, hogy az olvasó csak egyszerre hozhatja vissza a kölcsönvett könyveket. Az értekezlet ezt az eljárást elfogadhatatlannak minősítette, mert ezzel a könyvtár tulajdonképpen az olvasók rovására "javítja" munkáját.

A Könyv- és Olvasásügyi Intézet jelenlévő képviselője szerint az olvasás elemzéséhez elegendő az olvasó foglalkozására vonatkozó adat és az áttekinthető napi statisztika. A mélyebb elemző vizsgálatok elvégzésére az Intézet - a reprezentatív vizsgálatok igényeinek megfelelően - kijelöl egyes könyvtárakat, ahol az ilyen vizsgálatokhoz szükséges nyilvántartásokat vezetik.

Az értekezlet során megismertették a résztvevőkkel a svéd és az angol "ticket-system"-et és az NDK. szabadpolcos-könyvtáraiba bevezetett kölcsönzés-nyilvántartási rendszert.

Az értekezleten számos javaslat hangzott el a kísérleti rendszer további javítására. A jövőben még tovább kell keresni a könyvtáraknak a gazdaságos kölcsönzési módszerek megoldását. (PS)

A KÖLCSÖNZÉSI ELJÁRÁSOKKAL FOGLALKOZÓ LEGÚJABB FOLYÓIRATCIKKEK BIBLIOGRÁFIÁJA

A kölcsönzési eljárások ésszerűsítése nemcsak Lengyelországban, hanem világszerte élő probléma. Ennek illusztrálására közöljük az utóbbi évek könyvtáros-folyóirataiban (zömében 1959-től) közölt cikkek jegyzékét az országok, azon belül pedig a cikkek betürendjében. (Kivéve az NDK esetében, ahol az ott kialakult vita nyomkövetését az időrendi közlés segíti elő.)

A magyarra lefordított cikkek címleírásai előtt feltüntettük a fordítás számát is (F....). Ezek a fordítások az érdeklődők rendelkezésére állanak a Könyvtártudományi szakkönyvtárban helybenolvasásra és kölcsönzésre egyaránt.

Meg kell végül jegyeznünk, hogy a kérdéssel kapcsolatban néhány könyv is összefoglaló tájékoztatást ad; ezek közül legjelentősebb L. H. Kirkwood monográfiája. A könyvek ugyancsak a Szakkönyvtárban találhatóak meg. Rövid címleírásukat a bibliográfia végén közöljük.

AMBARCUMJAN, V.A.: Tehnika vüdacai knig na abonemente maszozovüh bibliotek kapitaliszticeszkih sztran. = Bibliotekovedenie i Bibliografija za Rubezsom. 1961. 7.vúp. 69-81.p. Bibliogr. 81.p.
A tőkés országok közművelődési könyvtárainak kölcsönzési technikája.

PIEZ, Gladys: Circulation control study completed. = Spec. Libr. 52. vol. 1961. 6.no. 318-319.p.

A kölcsönzés nyilvántartási rendszerének vizsgálata.

Ref. KF 7.évf. 1961. 7.sz. 489-490.p.

F 2082. RIBERETTE, Pierre: Modern kölcsönzési eljárások. (Techniques modernes du prêt.) = B.Bibl.Fr. 3.ann. 1958. 11.no. 793-810.p.

F 2344. WOLK, L.J. van der: Telex és síkfilm a könyvtárközi forgalomban. (Télétype et microfiche transparente dans les relations entre bibliothèques.) = B.Bibl.Fr. 4.ann. 1959. 11.no. 475-494.p.

ANGLIA

BOSWELL, David: Token charging at Grimsby. = Libr.Ass.Rec. 62.vol. 1960. 5.no. 156-158.p.

Könyvkölcsönzés szeton ellenében a Grimsby-i közművelődési könyvtárban.

CORBETT, E.V.: A visual aid to book-charging methods. = Libr.Ass.Rec. 61.vol. 1959. 12.no. 342-343.p.

Vizuális segítség a könyvkölcsönzés nyilvántartására.

CORBETT, E.V.: Wandsworth's experiment with photocharging. A final report, including a reference to Audio-charging. = Libr.Ass.Rec. 61.vol. 1959. 10.no. 248-251.p.

Kísérlet a kölcsönzések fotoeljárással való nyilvántartására, Wandsworth-ban. Záróközlemény a mágnesses hangszalaggal történő kölcsönzési nyilvántartással kapcsolatban.

FIELDING, F.D.O.: A simple charging method for a university library. = Libr.Ass.Rec. 61.vol. 1959. 11.no. 298-300.p.

Az egyetemi könyvtár /Auckland, Anglia/ egyszerű kölcsönzési eljárása.

JONES, A.C.: First catch your punched card... = The Assistant Librarian. 54.vol. 1961. 6.no. 108-113.p. Illusztr.

Először is fogja meg a lyukkártyát ...
Kölcsönzésnél használatos lyukkártyák ismertetése.

JONES, A.C.: This photocharging. = The Assistant Librarian. 54.vol. 1961. 1.no. 5-9.p.

Fénykép-nyilvántartással történő könyv-kölcsönzés.

MAIDMENT, W.R.: The "cheque-book" charging system. = Libr.Ass.Rec. 63.vol. 1961. 2.no. 50-51.p.

A "csekk-füzet" útján történő könyvkölcsönzés.

PHIPPS, Cyril: Photo charging in Coventry. = The Library World. 61.vol. 1959. 713.no. 85-89.p.

A könyvkölcsönzés fényképezés útján való nyilvántartása Coventry-ben.

TAYLOR, W.A.: Indikátoros hanglemez-kölcsönzés. = KF 4.évf. 1958. 4.sz. 20.p.

AUSZTRÁLIA

ALLEN, G.G.: Loan records in a small scientific library. = Australian Libr.J. 8.vol. 1959. 3.no. 138-140.p.

Egy tudományos kiskönyvtár könyvkölcsönzési nyilvántartása.

CSEHSZLOVÁKIA

DANIA, K.: Systém záznamu výpůjček literatury napůjčovaně na pevné lhoty. = Technická knihovna. 1960. 2.no. 31-32.p.
Határozatlan időre kölcsönzött anyag feljegyzésének rendszere.

MÁLEK, Rudolf: Wir wollen die Wirksamkeit der Arbeit mit dem Leser erhöhen. = Bibliothekar (Berlin). 15.Jg. 1961. 3.no. 229-242.p. Illusztr.

Hatékonyabbá akarjuk tenni az olvasószolgálat munkáját. - A prágai Központi Könyvtár új kölcsönzési rendszeréről és könyvtáron belüli szocialista munkaversenyéről.

DÁNIA

BREDSORFF, Viggo: Fotonotering på Københavns Kommunes Hovedbibliotek. = Bogens Verden. 41.årg. 1959. 3.no. 151-155.p.

A kölcsönzés nyilvántartása fényképezési módszerrel Koppenhága Központi Városi Könyvtárban.

FINNORSZÁG

F 2122. HJELMQVIST, Bengt: Önkiszolgálás a könyvtárban. Egy kölcsönzőkészületről. (Självetjäning i biblioteket. Kring en utlaningsapparat.) = Biblioteksblad. 44.årg. 1959. 5.no. 321-325.p. Illusztr.

LAPPALAINEN, Leena: Valokuvauslainaus Lahden kaupunginkirjastossa. = Kirjastolehti. 53.vuos. 1960. 7.no. 211-214.p. Illusztr.

Fényképes kölcsönzési nyilvántartás a lehti Közművelődési Könyvtárban.

FRANCIAORSZÁG

FILLET, R.: Le prêt à la Bibliothèque Municipale de Tours. = B.Bibl.Fr. 6.ann. 1961. 4.no. 169-185.p.

A kölcsönzési technika eredeti megoldása a Tours-i Városi Könyvtárban.

NÉMET DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG

SCHULZ, Rudolf: Eine "Bibliothek des Vertrauens". = Bibliothekar (Berlin). 14.Jg. 1960. 6.H. 630-631.p.

Bizalomra alapozott könyvtár. - A köpenicki Rádiógyár szakszervezeti könyvtárának új kölcsönzési módszere.

KORLUSS, Wolfgang: Wie geht die buchungslose Ausleihe vor sich? = Bibliothekar (Berlin). 14.Jg. 1960. 7.H. 752-754.p.

Hogyan történik az egyszerűsített kölcsönzés?

JÜRGENS, Wilhelm: Die buchungslose Ausleihe nach Form 1. = Bibliothekar (Berlin). 14.Jg. 1960. 7.H. 754-755.p.

Az egyszerűsített könyvkölcsönzés 1. formája.

BLUME, Horst: Unsere Erfahrungen mit der buchungslosen Ausleihkontrolle Form 2. = Bibliothekar (Berlin). 14. Jg. 1960. 7.H. 755-757.p.

Tapasztalataink az egyszerűsített kölcsönzés 2. formájával.

KUNZ, Pritz : Selbstverbuchung durch die Leser. = Bibliothekar (Berlin). 14.Jg. 1960. 7.H. 757-759.p.

Önkiszolgáló kölcsönzés szabadpolcos könyvtárakban.

ELSER, Brigitte: Erfahrungen mit der buchungslosen Ausleihkontrolle nach Form 3. = Bibliothekar (Berlin). 14.Jg. 1960. 9.H. 969-971.p.

Az egyszerűsített könyvkölcsönzés harmadik formájával kapcsolatos tapasztalatok.

KUHNERT, Heinz: Auch kleine Verbesserungen erleichtern die Arbeit. = Bibliothekar (Berlin). 14.Jg. 1960. 10.H. 1082-1084.p.

Kisebb újítások is megkönnyítik a munkát. - A folyóiratkölcsönzés nyilvántartásának egyszerűsítése.

KRETZSCHMAR, Günter: Neue Ausleihverbuchung in Gemeindebibliotheken. = Bibliothekar (Berlin). 14.Jg. 1960. 11.H. 1197-1199.p.

Új kölcsönzési nyilvántartás a községi könyvtárakban.

KRAUSE, Rainer: Eine neue Ausleihverbuchung. = Bibliothekar (Berlin). 15. Jg. 1961. 4.no. 424-427.p. Illusztr.

A kölcsönzési nyilvántartás új formája.

WEIDMÜLLER, Wolfgang: Unsere ersten Erfahrungen mit der neuen Ausleihverbuchung. = Bibliothekar (Berlin). 15. Jg. 1961. 4.no. 429-430.p.

Első tapasztalataink a kölcsönzési nyilvántartás új formájával kapcsolatban.

Eine echte Verbesserung? = Bibliothekar (Berlin). 15. Jg. 1961. 4. no. 436-439.p.

Valóban jobb-e a helyzet? - Vita a melékíhvátásu könyvtárosok számára bevezetett új rendszerű kölcsönzési nyilvántartásról.

BRESAN, Georg: Kleine Verbesserungen an der neuen Ausleihform. = Bibliothekar (Berlin). 15.Jg. 1961. 8.H. 858.p.

Kisebb javítások az új kölcsönzési eljárásban.

Vereinfachte Verbuchungsmethode - einfacher? = Bibliothekar (Berlin). 15.Jg. 1961. 9.H. 984-988.p.

Valóban egyszerűbb-e az egyszerűsített kölcsönzési nyilvántartás?

NÉMET SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG

F 1829. BAREUTHER, Gerda: Egy nagy szabadpolc-rendszerű könyvtár átállítása tikett-rendszerre. (Umstellung einer grossen Freihand-Bücherei auf das Ticket-System.) = Bücherei und Bildung. 8.Jg. 1956. 7.no. 278-280.p.

A Frankfurti am Main-i közművelődési könyvtárak tapasztalatairól van szó.

KUDNIG, Hanns: Ein rationalisiertes Buchungsverfahren. = Bücherei u. Bildung. 12.Jg. 1960. 4.H. 126-130.p.

Leegyszerűsített könyvkölcsönzés-nyilvántartás.

F 1700. MENTZEL, Joachim - WILKENS, Erik: A szabadpolc-rendszerű könyvtárak nyilvántartás nélküli kölcsönzésének ellenőrzése. (Die buchungslose Ausleihkontrolle für Freihandbüchereien.) = Bücherei und Bildung. 8.Jg. 1956. 2.no. 56-64.p.

ROMÁNIA

AURARU, V.: Egyszerűsítsük a nyilvántartást a könyvkölcsönzésben. = Könyvt. Táj. 5.évf. 1961. 1.sz.37-39.p. Illusztr.

SVÉDORSZÁG

HEISKANEN, Marjatta: Valokuvauslainausmenetelmä käytännössä Ruotsissa. - Kirjastoletti. 52.vuosi. 1959. 5.no. 114-117.p.
A könyvkölcsönzés foto-eljárással való nyilvántartása Svédországban.

SZOVJETUNIÓ

F 866. DENISZ'EV, V.: A könyvkártya felhasználása a könyvtárak munkájában. (Ob ispol'zovanií knizsnogo formuljara v rabote bibliotek.) = Bibliotekar'. 1952. 12. no. 35-37.p.

F 2442. GRODECKAJA, T.D. - LEV, D.I.: A könyvtári és bibliográfiai munkafolyamatok néhány gépesítési és automatizálási problémája. (Nekotorie problemü mehanizacii i avtomatizacii bibliotecsno-bibliograficseszkih proceszszo.) = Szov. Bibliogr. 1960. 3/61/.no. 54-62.p.

F 865. Kell-e könyvkártya? (Nuzsen li knizsnüj formuljar?) = Bibliotekar'. 1952. 12.no. 30-40.p.

USA

Charging systems and mechanical devices used in California public libraries. = News Notes of California Libraries. 55.vol. 1960. 4.no. 346-348.p.

A kaliforniai közművelődési könyvtárakban használt kölcsönző rendszerek és gépi berendezések. - Felsorolás.

GORDON, Catherine R.: The functions and services of the circulation desk. = News Notes California Libraries. 54.vol. 1959. 4.no. 329-332.p.

A kölcsönzőpult funkciói és szolgáltatásai.

GREEN, Jere W.: A hybrid circulation system for a small library. = Wilson Libr.B. 34.vol. 1960. 6.no. 429.p.

Kis könyvtárban alkalmazott vegyes rendszerű kölcsönzési nyilvántartás. - Az őrlovas és a lyukkártyarendszer kombinációja.

HARLIN, Marianne: Utlaningssystem vid nagra amerikanska bibliotek. = Biblioteksbladet. 45.arg. 1960. 8. no. 644-662.p. Illusztr.

Kölcsönzési rendszer néhány amerikai könyvtárban.

HJELMOVIST, Bengt: Self-service in public libraries. = The Library World. 62.vol. 1961. 729.no. 207-210.p.

Önkiszolgálás a közművelődési könyvtárakban. - A könyvkölcsönzés nyilvántartásának leegyszerűsített módja.

F 842. KAISER, W. H.: Nincs kölcsönzőjegy: nincs személyi törzslap. (No cards: no registration) = Libr.J. 1952. 12.no. 1041-1043.p.

F 1947. RIFT, Leo R.: Olcsó kölcsönzési rendszer, kölcsönzési tételszámok és kartoték alkalmazásával. (An inexpensive transaction number charging system with book record.) = Coll.Res.Lib. 18.vol. 1957. 2.no. 112-118.p. Illusztr.

Könyvtasak és könyvkártya nélküli kölcsönzés. Egy lyukasztásos módszer részletes ismertetése.

TRUELSON, Stanley D.: "But I returned that book long ago!" = Wilson Libr.B. 34.vol. 1959. 3.no. 208-209.p.

"Hiszen én már régen visszaadtam a könyvet!" - A kölcsönző könyvtárak tapasztalatai.

WALDRON, Rodney K.: Will circulation librarian become obsolete? = Libr.J. 84.vol. 1959. 3.no. 386-388.p.

Feleslegessé válik-e a kölcsönző könyvtáros? - A könyvtár bizonyos munkafolyamatainak gépesítése.

WARBURTON, B.: Methods of recording loans. = Aslib. Proc. 11. vol. 1959. 4.no. 94-97.p.

Kikölcsönzött könyvek nyilvántartásának módjai.

KÖNYVEK

KIRKWOOD, L. H.: Charging systems. The State of library art. Vol. 3. p. 3. New Brunswick, 1961. 397 p.

CORBETT, E. V.: Photo-charging, its operation and installation in a British public library. London, 1957. 126 p.

GEER, H. T.: Charging systems. Chicago, 1955. 177 p.

KRJUGER, P. V.: Organizacija abonementa. Moskva, 1954. 54 p.

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÜGYI TANÁCS
KIADVÁNYAI

1. sz. (Gombocz István): Az UNESCO bibliográfiai munkája. Bp. 1958. 62 p.
2. sz. (Takács József): A könyvtári szolgálat jogi szabályozása. Bp. 1958. 303 p.
3. sz. (Berlász Jenő): Kéziratok katalogizálása. Bp. 1958. 112 p. /Utányomás 1959./
4. sz. (Andréka Pálné-Czellár Ferenc): Műanyag- és ronkiparok osztályozása. Bp. 1958. 81 p.
5. sz. (Nagy Julia-Vagács András): Térképek katalogizálása. Bp. 1958. 64 p. /Utányomás 1959./
6. sz. (Pozsonyi Erzsébet): Kisnyomtatványok könyvtári kezelése. Bp. 1958. 41 p. /Utányomás 1959./
7. sz. (Vécsey Jenő): A zeneművek könyvtári címléírása. Bp. 1958. 48 p. /Utányomás 1959./
8. sz. Veredy Gyula: A könyvtári osztályozás újabb kérdései, különös tekintettel a tízedes rendszer fejlődésére. Bp. 1959. 60 p. (2. átdolgozott, bővített kiadás. Bp. 1961. 83 p.)
9. sz. Domanovszky Ákos: A könyvtári címléírás irányelvei és a testületi szerző. Bp. 1959. 74 p.
10. sz. Tombor Tibor: A könyvtári állomány védelme. Bp. 1961. 200 p.
11. sz. Kovács Máté: A magyar könyv- és könyvtárkultúra a szocializmus kezdeti szakaszában. Bp. 1961. 95 p.
12. sz. Sz. Németh Mária: A központi folyóirat címjegyzék kérdései. Bp. 1959. 44 p.
13. sz. Balázs Sándor: A Nemzetközi Dokumentációs Szövetség /FID/. Bp. 1961. 77 p.
14. sz. Sz. Németh Mária: A központi katalógus jelenlegi feladatai külföldön és Magyarországon. Bp. 1961. 126 p.

- 1.sz. Külföldi tanulmányutak 1957. Bp. 1958. 99 p.
- 2.sz. Külföldi tanulmányutak 1958. Bp. 1959. 198 p.
- 3.sz. Külföldi tanulmányutak 1959. Bp. 1961. 191 p.
- 4.sz. Külföldi tanulmányutak 1960. Bp. 1961. Kb. 140 p.
(Nyomás alatt)

KÖNYVTÁRSOK TAPASZTALATCSERÉJE

A KIADVÁNYOK BESZEREZÉHETŐK: ÁLLAMI KÖNYVTÁR-
JESZTŐ VÁLLALAT KÖNYVTÁRELLÁTÓ, BUDAPEST. VI.
NÉPKÖZTÁRSASÁG UTJA 10.

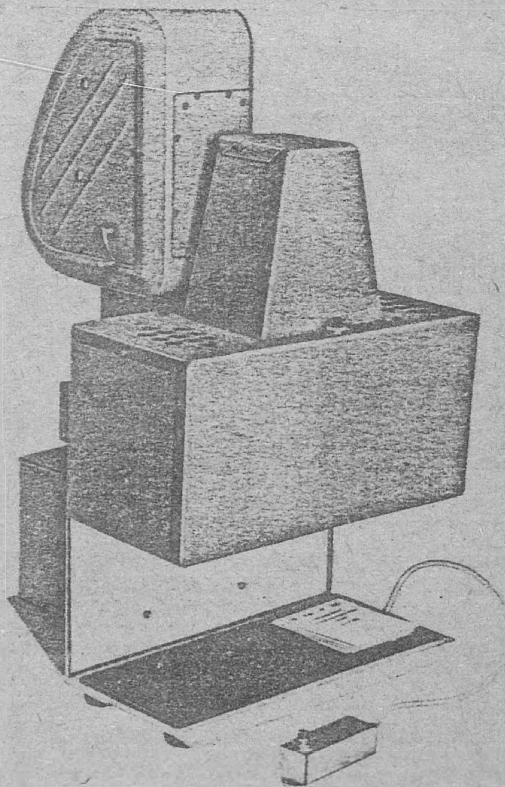
KÉSZÜLÉK A KÖLCSÖNZÉS MIKROFILMEN VALÓ NYILVÁNTARTÁSÁRA

A Regiscope Corporation of America új készüléket dolgozott ki a kölcsönzések mikrofilmen való nyilvántartására. Ezt a kis alakú készüléket a könyvtáros íróasztalán (a kölcsönzőpulton) is el lehet helyezni (ld. a fényképmellékletet), anélkül, hogy akadályozná a kilátást; a kezelése pedig igen egyszerű. Normális körülmények között sem hőt, sem fényt nem bocsát ki magából, s csak akkor villan fel, ha megnyomjuk a forgózár kapcsológombját.

A regiscope készüléknek kétféle típusa van. A C típus azokban a könyvtárakban használható, ahol a kölcsönzés az olvasójegy, a könyvkártya és az alapkarton egyidejű mikrofilmre vételével történik. A B típus azoknak a könyvtáraknak készült, amelyek a könyv első lapját (amely rendszerint a könyvkártyán szereplő adatokat tartalmazza) veszik mikrofilmre, az olvasójeggel és az alapkartonnal együtt.

Ez az utóbbi eljárás nemcsak az egyik karton megtakarítását teszi lehetővé (miután a könyvkártyán közölt adatok itt magán a könyvön vannak), hanem meg is gyorsítja a kölcsönzést.

Mind a két típusu regiscope készülék 30 cm hosszú, 30 cm széles és 56 cm magas. 110 voltos váltóárammal működik. Könnyen elhelyezhető bármilyen kölcsönzőpulton. Ára 550 dollár. Részletesebb leírása az alábbi címen kérhető: Regiscope Corporation of America, 150 Fifth Avenue, New York City (USA). (Unesco B. Libr. 15 vol. 1961. 3. no. 174 p.)

KÖLCSÖNZÉS FOTÓNYILVÁNTARTÁSSAL FINNORSZÁGBAN

LAPPALAINEN, Leena: Valokuvauslainen Lahden kaupunkinkirjastossa. = Kirjastolehti. 53.vuos. 1960. 7.no. 211-214.p. Illusztr.

Fényképes kölcsönzési nyilvántartás a Lahti Közművelődési Könyvtárban.

A cikk részletes tájékoztatást tartalmaz azokról a fényképnnyilvántartással történő kölcsönzési eljárásokról, amelyeket Lahtiban 1960 júniusában rendszeresítettek. Az erre a célra felhasznált felvevő berendezés önműködő Diebold Portable. A cikkíró megvitatja az eljárás előnyeit és hátrányait. Az utóbbiak között szerepel, hogy nehézségekbe ütközik egyrészt a kölcsönzésforgalmi statisztika összeállítása, másrészt az előjegyzett könyvek nyilvántartásának biztosítása. Egyik előnyt az jelenti, hogy jelentős időmegtakarítás mutatkozik a rutinmunkában. Az olvasók - a jelek szerint - megkedvelték ezt az új eljárást. (BZ)

TÁJÉKOZTATÓ MUNKA (BIBLIOGRÁFIA, DOKUMENTÁCIÓ)

A DOKUMENTÁCIÓ, A KIADÓK ÉS A KÖNYVKERESKEDELEM KAPCSOLATA AZ NDK-BAN

BAIER, Hans: Dokumentation, wissenschaftlicher Fortschritt und Buchhandel. = Börsenblatt (Leipzig). 128. Jg. 1961. 47. no. 683-687. p. Illusztr.
Dokumentáció, tudományos haladás és könyvkereskedelem.

RIEGER, Herbert: Wie könnten Buchhandel und Verlagswesen die Dokumentation-Information noch besser unterstützen? = Börsenblatt (Leipzig). 128. Jg. 1961. 47. no. 687-688. p.

Hogyan segíthetnék az eddiginél jobban a dokumentációt és tájékoztatást a kiadók és a könyvkereskedelem?

Bezugsbedingungen der Dokumentationsdienste. = Börsenblatt (Leipzig). 128. Jg. 1961. 47. no. 688-689. p. Illusztr.
A figyelőkartonokra való előfizetés feltételei.

Referaterblätter - vom Buchhandel bisher unterschätzt. = Börsenblatt (Leipzig). 128. Jg. 1961. 47. no. 689-690. p.
A könyvkereskedelem által eddig kevés figyelemre méltatott referálólapok.

Technische Wörterbücher - Arbeitsmittel für die Dokumentation. = Börsenblatt (Leipzig). 128. Jg. 1961. 47. no. 690-691. p.

Műszaki szótárak - a dokumentáció munkaeszközei.

KROEBER, Rudi: Konsequenz profiliert: Wörterbücher, Sprachführer und Orientalistik aus dem VEB Verlag Enzyklopädie. = Börsenblatt (Leipzig). 128. Jg. 1961. 47. no. 691-693. p.

Következetes profilozás. Szótárak, nyelvkönyvek, orientalisztika a VEB Verlag Enzyklopädie / Enciklopédia Kiadó/ programjában.

tott tájékoztatási lehetőségeket rendszeresen ki kell használni. Ez jelenleg még nem megfelelő...

A dokumentáció területén is ki kell használni a szocialista társadalom nyújtotta nagy előnyöket. Míg a kapitalista társadalomban mindig csak részleges megoldást jelenthet a központosított dokumentáció a kapitalista társadalomra jellemző véleményharc miatt ..., addig a szocialista termelési viszonyok lehetővé teszik..., hogy a dokumentáció területén is teljes mértékben érvényesüljön a kölcsönös segítség és támogatás."*

A dokumentáció és a tájékoztatás lehetőségeit ma még nem becsülik és nem használják fel eléggé az NDK tudományos intézményei, üzemei, hivatalai. A kiadók és a könyvkereskedelem sem tett eleget a dokumentáció szolgáltatásainak a tudósok és a gyakorlati szakemberek közötti népszerűsítése érdekében. Ezért a lipcsei Börsenblatt szerkesztősége külön számot szentel ennek a témának.

Hans Baier a dokumentáció, a tudományos haladás és a kiadók és könyvkereskedelem közötti összefüggéssel foglalkozik. Hivatkozik Walter Ulbrichtnek a Tudományos Tanács 1959-es Konferenciáján elhangzott megállapítására:

"Minden igyekezetünk arra irányul, hogy a kutatásban, a fejlesztésben és termelésben elérjük a világszínvonalat és ennek kialakításába beleszóljunk. Ehhez az szükséges hogy minden intézet, üzem és egyéb állami szerv felhasználja a tudományos dokumentációt és a dokumentációt tevékenységének szerves alkotórészévé tegye.

Ez nagy feladatokat hárít a Német Dokumentációs Intézetre (Institut für Dokumentation) és az egyes intézmények dokumentációs szerveire. Külön ki kell azonban emelni, hogy a dokumentációs szervek által nyuj-

* Vö.: Ulbricht, Walter: A dokumentációról. Könyvtári Figyelő. 6. évf. 1960. 1/3. sz. 1-2. p.

A cikk megállapítja, hogy e követelményt szem előtt tartva még mindig sok a mulasztás és sok a tennivaló, közelebbről a kiadók és a könyvkereskedők tennivalója. Sok tudós és gyakorlati szakember nem is tud róla, hogy szakterületén dokumentációs, illetve tájékoztatási intézmény működik s ilyen szolgáltatások vannak. A propaganda hiányosságát nem lehet egészen a Dokumentációs Intézet számlájára írni, hibásak a sajtó (napilapok és szakfolyóiratok), a rádió, a szakmai szervezetek, szakszervezetek stb. is.

Az NDK-ban jelenleg több mint 200 dokumentációs intézmény és több mint 100 tájékoztatási intézmény működik, nagyrészt valamely kutatóintézet, vagy nagyüzem mellett. Ezek az illető szakterület minden lényeges publikációját feltárják figyelőkarton-szolgálat (Dokumentationsdienst) formájában. E szolgáltatásokat a Dokumentációs Intézet irányításával és vele együttműködve a következő formákban kellene propagálni:

- 1/ a szaksajtóban és az üzemi újságban közölt tájékoztató cikkekben;
- 2/ a szakmai szervezetekben, a műszaki kamara megfelelő szakosztályaiban, a tudományos ismeretterjesztő társulatban, a szakszervezetekben, a német kulturális szövetségben stb. tartott előadásokon;
- 3/ a szakmai egyesülések munkaértekezletein;
- 4/ a lípcsei vásáron (s más könyvvásárokon is), az egyetemeken, fő- és szakiskolákon, üzemekben és intézetekben bemutatott vándorkiállításokon;
- 5/ egyéb propaganda-eszközök (prospektusok, a figyelőkartonokról készült próbalevonatok stb.) útján.

A dokumentációs intézmények munkájának megjavítása érdekében a következő tennivalói vannak a kiadóknak és a könyvkereskedelemnek:

- 1/ Növelni kell a nyomdai kapacitást, meg kell rövidíteni a dokumentációs kiadványok átfutási idejét.
- 2/ Meg kell gyorsítani a dokumentációs intézményeknek a legújabb hazai és külföldi szakirodalommal való ellátását. A külföldi szakfolyóiratokra való előfizetésnek valutáris okokból való korlátozását ezekre az intézményekre nem szabad kiterjeszteni.
- 3/ A kiadók azzal is segítik a dokumentációs és tájékoztatási intézetek munkáját, ha a szakfolyóiratokban az eredeti cikkek mellett közlik azok rövid referátumát, valamint decimális számait.
- 4/ Nagy szükség van szakszótárak, továbbá a dokumentáció és tájékoztatás elméletére és gyakorlatára vonatkozó szakirodalom kiadására.

A népgazdasági terv teljesítése szempontjából a műszaki és természettudományok területén végzett dokumentációs és tájékoztatási munka a legfontosabb. Nem szabad azonban lebecsülni a társadalomtudományok dokumentációját sem. Ezt a munkát az NDK-

ban a különféle társadalomtudományi intézmények eddig meglehetősen egymástól elszigetelve végezték. Itt is szükség van a munkák koordinálására. A központi szervezést ezen a területen is a Dokumentációs Intézetre kellene bízni.

A dokumentációs munka eddig nagyjából a folyóirat- és újságcikkek feldolgozására korlátozódott. A társadalomtudományok területén azonban fontos lenne a könyvek feldolgozása is. Ki kellene dolgozni továbbá a társadalomtudományok közös szakrendszerét. A dokumentációs feldolgozás eredményét ezen a területen is figyelőkartonszolgálat formájában kellene a könyvkereskedelem útján terjeszteni.

*
* * *

Herbert R i e g e r, a Dokumentációs Intézet lipcsei részlegének vezetője is azzal a kérdéssel foglalkozik, hogyan segíthetnék jobban a kiadók és a könyvkereskedelem a dokumentációt és tájékoztatást. Rámutat többek között arra, hogy a dokumentációs intézmények figyelőszolgálatuk anyagát kb. 75 %-ban a kapitalista országok szakirodalmából veszik. Ennek részben az a magyarázata, hogy a kapitalista folyóiratok egyáltalán nincsenek témák szerint koordinálva s ugyanabban a problémakörben gyakran több lap is megjelenik. A másik ok, hogy bizonyos szakterületeken a szocialista országok még nem rendelkeznek annyi szakanyaggal, mint a kapitalista országok.

Mindezek ellenére is az eddiginél sokkal nagyobb arányokban lehetne és kellene tájékoztatni a szocialista országok eredményeiről. S itt fontos feladat vár a könyvkereskedelemre. A dokumentációs és tájékoztatási intézmények joggal panaszoznak, hogy nincsenek kellőképpen tájékoztatva a szocialista országok könyv- és folyóiratirodalmáról. Mire - gyakran valamelyik kapitalista ország szekundér irodalmából - értesülnek egy-egy kiadvány megjelenéséről, az már el is fogyott.

Nagy mulasztásai vannak az NDK kiadóinak a szakszótárak megjelentetése terén is. A szovjet kiadók az elmúlt évben sok német-országi szakszótárat adtak ki. A német használóknak azonban elsősorban orosz-német szótárakra lenne szüksége s ezek kiadása az NDK kiadóinak feladata.

Nemcsak a dokumentálóknak, hanem a használók széles körének is szüksége lenne a nagy szovjet folyóiratok teljes fordításban való megjelentetésére. Ezen a téren éppen csak megindult a munka.

A Szovjetunióban egyes folyóiratok a nagy külföldi folyóiratok ismertetései alapján közlik a külföldi tudomány és technika újabb fejlődéséről szóló beszámolókat. Sok devizát és fordítási költséget lehetne megtakarítani, ha az NDK is követné a példát.

Ugyancsak a Szovjetunióban évek óta több sorozatban megjelenik a "Gyorstájékoztató", amely a fontosabb külföldi szakközleményekről tartalmi összefoglalást ad, s ezt rajzokkal és diagramokkal kiegészítve publikálja. Az NDK üzemi tájékoztatási felelősei bizonyára örömmel fogadnának hasonló német kiadványt.

További felsorolás helyett cikkíró utal a Börsenblatt 1956. évi 49. számában kö-

zölt cikkére, amely a dokumentációnak a kiadókkal szemben támasztott kívánságaival foglalkozott.

*
* * *

A Börsenblatt ismertetett számának további cikkei a figyelőkarton-szolgálatokra való előfizetés feltételeit, továbbá a már meglévő referálólapokat ismertetik röviden. A figyelőkarton-szolgálatokra vonatkozó részletesebb adatokért a "Liste der Dokumentationsstellen und Informationsstellen der DDR und der von den Dokumentationsstellen bearbeiteten Dokumentationsdienste" c. kiadványhoz utasítanak.

A tulajdonképpeni referálólapok mellett tájékoztatási orgánumként említik a "Demos" című néprajzi folyóiratot, amelynek szerkesztésében a Német Tudományos Akadémia együttműködik a szocialista országok tudományos akadémiaival, így többek közt a Magyar Tudományos Akadémiával is.

*
* * *

Igen fontos munkaeszközei a dokumentációnak a szakszótárak. A VEB Verlag Technik (Műszaki Kiadó), 1962-ben, sok évi előkészítő munka eredményeképpen, megkezdte négynyelvű (angol, francia, német, orosz) szakszótárak kiadását. A többi nyelvekre tekintettel olyan sorszámrendszert dolgozott ki, amelynek segítségével viszonylag egyszerű kiegészítő kötetek kiadásával biztosítani lehet e nyelvekből, illetve e nyelvekre a négy világnyelvből, illetve ezekre való fordítást.

A négynyelvű szótárak mellett természetesen továbbra is készülnek kétnyelvű szótárak, továbbá egyes szakterületek rövidítéseinek szótárai.

A Műszaki Kiadó a szocialista országokkal közösen is készít műszaki szakszótárakat. Előreláthatólag 1963-ban jelennek meg először ezek a közös kiadások.

*
* * *

A VEB Verlag Enzyklopädie (Enciklopédia Kiadó) a profilrozás során, a németnyelvű lexikonok mellett, 1956. óta átvette az általános szótárak, idegen nyelvi kalauzok (idegen nyelvi utikalauzok) s egy év óta a nem-műszaki szótárak kiadását. Ezen kívül, mint az egykori Harrassowitz utóda, végzi a keleti nyelveken készülő különféle tankönyvek, szótárak kiadását is. Mindezek a kiadványok speciális tudományos és technikai követelményeket támasztanak a kiadóval szemben.

A szótárkiadás sürgős munkáját képszótárak készítésével kezdték meg. Nyolc ilyen szótár készült el eddig, (köztük a magyar). Magyar vonatkozásban még a következő kiadványokat vették tervbe 1962. végéig: német-magyar zsebszótár (kb. 10-12 000 címszóval) és tárgyi elrendezésű nyelvi kalauz (elsősorban idegenforgalmi célokra).

Az orientalisztika területén, folytatva a kihalt keleti nyelvek, illetve az élő keleti nyelvek régebbi fejlődési fokát tükröző - elsősorban az egyetemi oktatást és az orientalista kutatást szolgáló - szótárainak és nyelvtankönyveinek kiadását, - a megnöve-

kedett s naponta növekvő kereslet kielégítésére az élő ázsiai és afrikai nyelvek tanulását szolgáló kiadványok egész sorának közreadását vették tervbe.

Az erősen megnövekedett kiadói program új szerkesztési munkamódszerek kifejlesztését teszi szükségessé. Komoly ösztönzést és segítséget jelent a munka megjavításában a baráti szocialista országok kiadóival való kapcsolat kiszélesítése és elmélyítése. 1959 óta évente rendeznek nemzetközi szótárkonferenciát (1960-ban Budapesten volt ilyen konferencia). Különösen kiemeli a cikk a moszkvai szótárkiadóval és a budapesti Akadémiai Kiadóval való baráti együttműködést.

Az Enciklopédia Kiadó 1965-ig 101 új kiadvány megjelentetését tervezi, 19 európai és 19 ázsiai és afrikai nyelven. (MÁ)

SZOVJET ÉS KELETEURÓPAI
TÁRSADALOMTUDOMÁNYI
KIADVÁNYOK FORDÍTÁSA
ANGOL NYELVRE

Az U.S. Joint Publications Research Service (Az Amerikai Egyesült Államok Egyesített Kiadvány Kutató Központja) évente hozzávetőlegesen 13 500 oldalnyi társadalomtudományi anyagot fordítat le a Szovjetunió-beli és 48 000 oldalnyi anyagot a keleteurópai kiadványokból. A kurrens fordításokat havonta két részletben küldik meg mintegy hatvan egyetemi és tudományos könyvtárnak.

Az American Council of Learned Societies (Tudományos Társulatok Amerikai Tanácsa) és az Amerikai Egyesült Államok kereskedelmi minisztériumának technikai szolgáltatások hivatala több intézménytől kapott segély felhasználásával a fordítások előfizetési költségének kétharmad részét megtéríti a tudományos könyvtáraknak. (Scientific Information Notes, 3. vol. 1961. 5. no. 5-6. p.)

MIKROHÁRTYÁN ILLETVE
MIKROKÁRTYÁN KÖZZÉTETT
REFERÁLÓ FOLYÓIRAT

A Stockholmban székelő International Documentation Centre (Nemzetközi Dokumentációs Központ) újból megindítja a Bulletin des sommaires (Folyóirat cikkek referálólapja) mikrohártján (microfiche) illetve mikrohártján (microcard) való kiadását, aminek a párizsi Centre de Documentation Classique által való közzététele - pénzügyi okokból - 1956-ban megszűnt. A párizsi Centre de Documentation Classique elkészíti a hozzá rendszeresen beérkező több mint 200 humántárgyú folyóirat cikkeinek ismertetését és mutatóját.

Az ismertetéseket és mutatókat minden hónap végén betűrendbe szedi és a mikrofelvé-

telek elkészítése végett a stockholmi International Documentation Centre-be küldi. Az előfizetők a feldolgozott folyóiratokat 15 nap időtartamára kikölcsönözhetik, az őket érdeklő cikkekről pedig mikrokártya-másolatokat rendelhetnek; az előfizetési díj (évi 5 dollár) fejében a mikro-leolvasó zsebb rendezés ára is bennfoglalatik. (Unesco B. Libr. 15. vol. 1961. 5. no. 296. p.)

CÉDULA-ALAKU BIBLIOGRÁFIA
A Vatikáni Levéltár
ANYAGÁRÓL

A vatikáni levéltár történelmi vonatkozású dokumentumairól cédulabibliográfiát készítenek. A nemzetközi méretű cédulákat írszet eljárással sokszorosítják és a könyvtárak, levéltárak és kutató intézmények rendelkezésére bocsátják. (Unesco B. Libr. 15. vol. 1961. 3. no. 158. p.)

KINAI CIKKEK FORDÍTÁSA

Válogatott kínai nyelvű természettudományos folyóirat-cikkek rendszeres fordítását és fordításban való közlését kezdte meg egy New York-i iroda. 1961-ben egyelőre kémiai, fizikai, biológiai, geológiai, matematikai, fémkohászati és ezekkel rokon tudománykörökből vett cikkeket fordítanak 500-1000 lapnyi terjedelemben. (Unesco B. Libr. 15. vol. 1961. 5. no. 297. p.)

* *

A csehszlovák Állami Műszaki Fejlesztési Bizottság 1962. február 15-17-re összehívta Prágába a tudományos, műszaki és gazdasági tájékoztató szolgálat IV. Országos Értekezletét. Az Értekezlet megrendezésével a Műszaki és Gazdasági Tájékoztató Intézetet bízták meg. (Technická Knihovna 1961. 9. no. 159-51. p.)

KÖNYVKIADÁS. KÖNYVKERESKEDELEM

HETVENHÉTMILLIÓ KÖNYV A LENGYEL
KIADÓK 1962. ÉVI TERVÉBEN

A népi Lengyelország fennállásának 17 éve alatt 92 000 könyv jelent meg, összesen 1400 millió példányban. A könyvkiadás évről évre fejlődik. Új jelenség, hogy a könyvesboltokban már nincsenek "téglaíknak" nevezett eladhatatlan könyvek, az érdekesebb kiadványok pedig egy-két nap alatt eltűnnek az üzletekből.

1962-ben a kiadói terv szerint 4658 könyv jelenik meg, összesen több mint 77 millió példányban. A könyveket 1300 városi könyvesbolt és 4000 falusi könyvtér-terjesztő juttatja el a vásárlókhoz. 45 000 könyvtár és 229 000 könyvkölcsönző állomás, összesen több mint 100 millió kötet könyvet kölcsönöz ki az olvasóknak. (Trybuna Ludu. 1962. jan. 1.)

A BIBLIOFILEK MÁSODIK NEMZETKÖZI KONGRESSZUSA

A Bibliofilek 2. Nemzetközi Kongresszusát Párizsban tartották, 1961. szept. 28-tól okt. 3-ig. A kongresszus elnöke Julien Cain, a Bibliothèque Nationale igazgatója, a francia könyvtárak főigazgatója, főtitkára és szervezője pedig Jacques Guignard, a Bibliothèque de l' Arsenal főkönyvtárosa volt.

A kongresszuson 14 országból 176-an vettek részt, köztük a bibliofilia neves képviselői, könyvtár- és muzeum igazgatók, antikváriusok, könyvművészek, magángyűjtők stb.

Az ünnepélyes megnyitón Jacques Guignard hangosfilmen mutatta be, hogyan készül el egy bibliofil nyomtatvány. A film a könyv lívással folytatott interjútól a próbanyomásig a folyamat valamennyi szakaszát bemutatta. Sok bibliofil akkor látta először, hogyan készülnek azok a könyvek, amelyeket gyűjt. A film nagy sikere bizonyítja, hogy hasonló bemutatás sokkal mélyebb benyomást keltethet, mint egy-egy előadás, s más országokban is érdemes lenne hasonló filmeket készíteni, s a televízió is bemutatni.

A kongresszuson elhangzott 25 előadás mindazokat a kérdéseket tárgyalta, amelyek a könyvvel összefüggenek (papír, vízjegy, tipográfia, illusztráció, kötés, szövegkritika új kiadás esetén, a papír kiválasztása fakazimile kiadás számára stb.).

Gustav Hoffmann, a Bayerische Staatsbibliothek igazgatója a könyvtáros és a bibliofil közötti együttműködés lehetőségeire mutatott rá. Ez a kapcsolat az utóbbi időben egyre erősödik.

A kongresszus programja keretében a résztvevők több kiállítást, könyvtárat és muzeumot meglátogattak. Megnézték többek közt a Bibliothèque Nationale által rendezett két kiállítást. Az egyik

Mazarin kardinális és államférfi (1602-1661) halálának 300. éves fordulója alkalmából mutatott be egy sereg politikai és bibliofil érdekességű kincset. A másik kiállítás a Bibliothèque Nationale 15-17. századi könyvritkaságait és nagy francia írók első kiadásait mutatta be.

A kongresszus újból bebizonyította, hogy a bibliofil társaságokon nagy felelősség nyugszik: jelentősen hozzájárulhatnak az emberi szellem és az esztétika kincseinek megőrzéséhez, s annak az utánpótlásnak a neveléséhez, amelyik hivatásból foglalkozik a könyvvel. (Börsenblatt (Frankfurt a. M.). 17. Jg. 1961. 95. no. 2052-2054. p.)

ANTIKVÁRIUSOK NEMZETKÖZI SZÖVETSÉGÉNEK 14. KONGRESSZUSA

Az International League of Antiquarian Booksellers (Antikváriusok Nemzetközi Szövetsége) 1961. szeptember 3 és 8 között, Párizsban tartotta 14. kongresszusát. A szövetség tagja az alábbi 14 állam antikvárius-egyesülete:

Anglia, Amerikai Egyesült Államok, Ausztria, Belgium, Brazília, Dánia, Finnország, Franciaország, Hollandia, Németország, Norvégia, Olaszország, Svájc és Svédország.

A szövetség jelmondata: amor librorum nos unit (a könyvek szeretele kapcsol össze bennünket). A tárgysorozatban többek között a következő kérdések szerepeltek: a liga hatnyelvű szakszótárának a japán nyelvi anyaggal való kibővítése, ritka könyvek párizsi kiállítása, háromévenként 750 dolláros díj kitűzése bibliográfiai, illetve könyvtártudományi kézirat jutalmazására. (Börsenblatt (Frankfurt a. M.) 17 Jg. 1961. 84. no. 1831-1832. p.)

AZ AMSTERDAMI ÁRVERÉSEN ÁTLAGAN 89 FILLÉRÉRT KÉLT EL EGY EGY EXLIBRIS

Ex libris árverést tartottak a közel múltban - harminc év óta először - Amsterdamban. Az árverési katalógus az országok és a művészek neve szerint csoportosítva összesen 10.400 ex librist sorolt fel. Az egyes országok a következő számokkal voltak az árverés anyagában képviselve:

Hollandia 300, Ausztria 1900, Németország 1260, Csehszlovákia 930, Belgium 763, Magyarország 620, Franciaország 430, Olaszország 415. Ezen felül még kisebb mennyiséggel Kuba, Dánia, Finnország, Anglia, Esztorország, Lengyelország, Svédország, Svájc, Spanyolország, az Amerikai Egyesült Államok.

Az egész anyag összesen 3035 hol-

land forintért kelt el, ami annyit jelent, hogy forintra átszámítva egy-egy ex librisért mindössze 89 fillért adtak. A cikkíró ezt a feltűnően alacsony árat - azonfelül, hogy az árverés megtartásáról csak megkéssve értesítették az érdekelteket, - azzal is magyarázza, hogy általában kevés az érdeklődés manapság az ex librisek iránt, s az érdeklődők java része is a vékony pénzü egyének közül kerül ki. Szükségesnek látja, hogy kiállításokkal, kiadványokkal, pályadíjak kitűzésével, előadásokkal és propagandával irányítsák rá a figyelmet a könyveknek erre a szép tartozékára. (Börsenblatt (Frankfurt a. M.) 17 Jg. 1961. 84.no. 1838-1839.p.)

ÍRÓK ÉS OLVASÓK KLUBJA MINSZK BEN

Érdekes kezdeményezést valósítottak meg Minszkben: a város központi könyvesboltja mellett megnyitották az írók és olvasók klubját. A klubban havonta meg fogják vitatni az üzletbe érkező új könyveket.

A klub megnyitásának napján neves bjelorussz írók látogattak el az olvasókhoz, beszámoltak alkotó terveikről és válaszoltak a feltett kérdésekre. (Literatura i Zsizin'. 1961. dec. 21.)

A KÖNYVRŐL ELHANGZOTT ÉRDEKES MONDÁSOK GYŰJTEMÉNYE

Svédországban antológia jelent meg a könyvről szóló érdekes mondásokból (NYMANN, Thure: Klokt, elakt. Om böcker, författare och läsning. Stockholm, 1961, Sällskapet Bokvännerna. 237 p.)

Az antológia tulajdonképpen svéd nyelvi vagy svédre fordított szövegekből áll. A szerkesztő - mint az előszóban el-

mondja - szerette volna az idézeteket eredeti nyelven közölni, az esetek nagy részében azonban nem tudta eredetüket felderíteni.

Az elrendezés téma szerinti; szó van a könyvek világáról, az olvasókról, a gyűjtőkről, a szerzőkről stb. A függelék jegyzetként közli a nem svéd nyelvű idézetek fordítását s mutatót ad az idézetek szerzőiről.

Az antológia gazdagabb, mint az eddigi hasonló kiadványok. (Börsenblatt (Frankfurt a. M.). 17. Jg. 1961. 95. no. 2063. p.)

KÖNYMATOK KIÁLLITÁSA

Münchenben, ahol annakidején 1696/97-ben Alois Senefelder egyszerűbb nyomdai eljárást kutatva felfedezte a litografálást, most átfogó kiállításon mutatják be a könyvművészetének több mint 150 esztendő történetét. A február végéig nyitva tartó kiállításon 438 könyvműveléssel készült műalkotást mutatnak be.

AZ ELSŐ VESSZŐ

Az első vessző a XV. és a XVI. század fordulóján jelent meg a könyvekben. Első alkalmazója Aldus Manutius, neves velencei nyomdász és könyvkiadó volt. Addig ugyanis csupán két diakritikus jelt alkalmaztak a könyvekben: a pontot és a kettőspontot.

Manutius vezette be egyébként a fejezetcímeket is az általa közreadott könyvekben. (Szovetszkaja Knizsnaja Torgovlja. 1961. 9. no. 13. p.)

ÚJ KMK KIADVÁNYOK

Regény-ciklusok jegyzéke. Bp. 1961. 21 p.
/ Módszertani levél 5./

A megyei könyvtárak és hálózatok 1960. évi munkája. Bp. 1961. 61 p., 25 t.

Eseménynaptár 1962. Bp. 1961. 34 p.

Mezőgazdasági kézikönyvtár nagyobb közművelődési könyvtárak részére. Bp. 1961. 16 p.
/ Könyvtári utmutatók 6./

A TYT és a könyvtárak együttműködése az ismeretterjesztő munkában. Bp. 1961. 30 p.
/ Könyvtári utmutatók 7./

CSOMOR Tibor: A természettudományos irodalom népszerűsítése. Bp. 1961. XLIII, 47 p.

3. sz. címjegyzék a falusi könyvtárak állománygyarapításához. Bp. 1962. 48 p.

Conférence sur les échanges internationaux de publications en Europe. Bp. 1962. 258 p.

KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI FORDÍTÁSOK JEGYZÉKE

2526 - 2544

- F 2526. JONES, A.J.: Fénykép-nyilvántartással történő könyvkölcsönzés. (This photocharging.) = The Assistant Librarian. 54.vol. 1961. 1.no. 5-9.p.
- F 2527. CLAPP, Werner W.: "Tájékoztatás-tárolás és visszakeresés" és a könyvtárak problémái. ("Information storage and retrieval" and the problems of libraries) = Amer.Doc. 12.vol. 1961. 3.no. 224-226.p. Illusztr.
- F 2528. RAMAKRISHNA, Rao K.: India könyvtárügye. (Library development in India.) = Libr.Quart. 31.vol. 1961. 2.no. 135-153.p. - Kivonatolt fordítás.
- F 2529. BORNSTEIN, Hans H.: A Flexowriter alkalmazása a dokumentáció terén és a könyvtárakban. (Die Verwendung von Flexowriter in Dokumentation und Bibliothek.) = Nachr.Dok. 12.Jg. 1961. 2.no. 92-97.p. Kivonatolt fordítás.
- F 2530. Afrika könyvtárai. (Library development in Africa.) Szemle. = Unesco B.Lib. 15.vol. 1961. 5.no. 225-287.p.
A szemlében feldolgozott cikkek szerzői:
EVANS, Evelyn J.A. - HOCKEY, S.W. -
RICHARDS, C.G. - DADZIE, Kroakuvi -
HOLDSWORTH, H. - HORROCKS, Stanley H. -
DE PINA, J.Rousset - PLUMBE, Wilfred J.
- F 2531. ARDERN, L.L.: Mikroszöveg alakjában rendelkezésre álló anyag. (Material available in microtext form.) = The Librarian and Book World. 48.vol. 1959. 4. no. 87-89.p.
- F 2532. LORPHEVRE, G.: Nemzetközi és nemzeti bibliográfiák. (Bibliographies internationales et nationales.) = Bulletin. Commission Belge de Bibliographie. 5.vol. 1961. 2/3.no. B53 - B65.p.
- F 2533. BRUNO (SCHUMANN), Elisabeth W.: A kaliforniai Központi Katalógus. (The California Union Catalogue.) = Suid-Afrikaanse Biblioteke. 29.vol. 1961. 1.no. 16-19.p.
Megj.még: News Notes of California Libraries. 55.vol. 1960. 4.no. 342-345.p.
- F 2534. HANSON, C. W.: Az Aslib kutatási programja. (Aslib research programme.) = Aslib Proceedings. 12.vol. 1960. 10.no. 342-347.p.
Az 1960. szeptember hó folyamán Brightonban tartott 35. évi konferencia.
- F 2535. MOHRHARD, F. E.: Hogyan látja a könyvtáros a dokumentációt. (A librarian looks at documentation.) = Spec.Lib. 47.vol. 1956. 9.no. 412-416.p.
- F 2536. ROBINSON, Helen M.: Összefoglalás és következtetések [az olvasási készség vizsgálatával foglalkozó 1958. évi chicagói konferencián elhangzott előadások alapján]. (Summary and conclusions.) = Evaluation of reading. Proceedings of the Annual Conference on Reading held at the University of Chicago, 1958. [Chicago] 1958. 199-201.p.
- F 2537. DAWSON, John Minto: A xeroográfia szerepe a katalóguskártya sokszorosításában. (Xerography in card reproduction.) = Coll.Res.Lib. 15.vol. 1954. 1. no. 57-60.p.
- F 2538. Az Amerikai Könyvtáros Szövetség. (The American Library Association.) = ALA B. 54.vol. 1960. 11.no. 891.p.
- F 2539. A Román Népköztársaság könyvtárai. (The libraries in the Rumanian People's Republic.)
Bucharest, 1961. 66 p. 7 t.
Ismertetés.
- F 2540. RABINOVICS, M.: Meggyőző számok. (Ubeditel'nue cifru.) = Bibliotekar' (Moszkva). 1961. 9.no. 6.p.
- F 2541. CLOUD, G. H.: Mit hoz a jövő a szakkönyvtárosok számára? (What's in the future for special librarianship?) = Spec. Lib. 46.vol. 1955. 7.no. 303-307.p.
- F 2542. DEWTON, Johannes L.: A nagy ábránd. Néhány megjegyzés a katalogizálás jelenlegi állapotáról és az ALA szabályzattervezetéről. (The grand illusion.) = Libr. J. 86.vol. 1961. 9.no. 1719-1729.p.
- F 2543. A katalogizálás alapelvei tárgyában tartott nemzetközi konferencia. (International Conference on Cataloging Principles. Paris, October 1961.) = Information Bulletin. L.C. 20.vol. 1961. 45.no. 659-665.p.
- F 2544. TYSZKO, O.: A szocialista könyvtár. [Deutsche Staatsbibliothek]. (Die sozialistische Bibliothek [Deutsche Staatsbibliothek]). = Das Stichwort. 1961. 16.no. sztl.

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

KÜLFÖLDI SZENLE

Kiadja a Könyvtártudományi és Módszertani Központ
F. k.: Barabási Rezső

1962. március 1.

Példányszám: 500 Terjedelem: 3,5 A5 iv

Készült a KMK házi sokszorosítójában

(Bp. VIII. Múzeum u. 3.)

Kéziratként

1962 M